

**A Study of the Diserable Characteristics Of Administrators the
Phitsanulok Province Non- formal and
Informal Education Centre**

Phattarachai Kruekanok

**An Independent Study in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree Master of Education
Field in Education Administration
Pibulsongkram Rajabhat University**

2015

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครู
ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดพิษณุโลก

ชื่อนักศึกษา

นายภัทรชัย เครือกนก

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

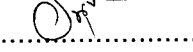
..........ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา
(อาจารย์ ดร.สาคร สร้อยสังวาลย์)

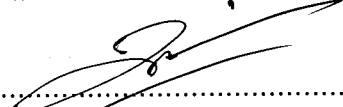
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..........ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สมหมาย อ้าตองกลอย)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย)

..........กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง)

..........กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไจฉลาด)

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความเมตตา
กรุณาจากคณาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา
แนะนำเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม
นาคอ้าย ไว ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณนายนรา เหล่าวิชาญ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกจังหวัดพิษณุโลก นายอนณ วรจิตต์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกจังหวัดพิษณุโลก ที่ช่วยเหลือในการการค้นคว้าอิสระให้สำเร็จไป
ด้วยดี ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.สมหมาย อ่ำดอนกลอย อาจารย์ ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด
กรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำแนะนำ
เพื่อปรับปรุงแก้ไขการค้นคว้าอิสระให้ถูกต้องและสำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณงามความดีทั้งหลายจากการทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้แต่
บิดา มารดา คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย คณาจารย์ และผู้ที่มีพระคุณที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ
ทั้งที่ได้กล่าวถึง และที่ไม่ได้กล่าวถึง ผู้ทำการค้นคว้าอิสระขอระลึกถึง และขอขอบพระคุณ
ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภัทรชัย เครือคนก

ชื่อเรื่อง ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครู
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดพิษณุโลก

นักศึกษา นายภัทรชัย เครือกนก

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยตำบลจังหวัดพิษณุโลก การวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะ
ของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 135 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านคุณธรรม
4) ด้านบุคลิกภาพ 5) ด้านความสามารถในการบริหาร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ
สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลคุณลักษณะของผู้บริหารตาม
ความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในอันดับ สูงสุด คือ ด้านความเป็นผู้นำซึ่ง อยู่ในระดับ มาก รองลงมา
ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับ มาก อันดับที่สาม ด้านความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับ
มาก อันดับสุดท้าย ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับ มาก

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่อสถานที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่อกรรมการที่ปรึกษา.....

Title A Study of The Diserable Characteristics of Administrators
The Phitsanulok Province Non-Formal and Informal
Education Centre

Author Mr.Phattarachai Kruekanok

Advisor Asst.Prof.Dr.Nikhom Nak-Ai

Abstract

The purpose of the study were to a Study of the Diserable Characteristics of Administrators The Phitsanulok Province Non-Formal and Informal Education Centre, sample consisted of 135 eachers. The research tool used in this study was the 5 rating scale questionnaire.The scope of this study covered 5 topics.1) the leadership ,2) Academic Affairs, 3) the moral 4) the personality characteristic, 5) the ability to manage. data analysis were percentage,mean (\bar{x}), and standard deviation (S.D.).

The results as follows:

1. The of diserable of characteristics in field of Leadership The overall level When they are considered the highest ranking is eager to work in a much inferior to a final decision and decide on their partner. In a third to control their emotions in the very last. To express their opinions in front of others at every opportunity in a high level.

2. The of diserable of characteristics in field of Academic The overall level when they are considered the highest ranking hand is the ability to promote and support academic individuals, families, organizations, agencies and other institutions in the study, followed by the ability to promote. Know the academic community in the third level, the ability to develop the course. Development of the learning process in the very last. The ability to collaborate in the development of academic and other educational institutions in the study.

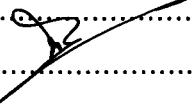
3. The of Diserable of characteristics in field of moral that the overall high when they are considered the highest ranking hand is a fair / reasonable and neutral consistently at a high level, a minor dependent of others. Equate the

public interest is primarily in the third forgive not mind so much malice. At a high level
Finally, With love and care Meta harsh to colleagues and others in the study

4. The of diserable of characteristics in field of Personality Overall
in the study when they are considered the highest ranking hand is known to use
reason to solve the problem by providing fairness to all parties in a much inferior to
have the courage to decide to think and do. The self-confidence is to a large extent
responsible for third in the final gesture as much dressing. Behave appropriately in
the study.

5. The of diserable of characteristics in field of Ability to manage
Overall in the study when they are considered the highest ranking is. There can
reassure colleagues. Counsel colleagues did well in the study, followed by a listen
and choose the good opinion of others deployed to manage the high level of third
abilities. Solve the problem in the very last. The initiative is timely progress is always
at a high level.

Degree of Master of Education
Education Administration
Academic Year 2014

Student's Signature.....
Advisor's Signature.....
Co-Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความเมตตา
กรุณาจากคณาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา
แนะนำเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม
นาถอ้าย ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณนายนรา เหล่าวิชา ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกจังหวัดพิษณุโลก นายอนณ วรจิตต์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกจังหวัดพิษณุโลก ที่ช่วยเหลือในการการค้นคว้าอิสระให้สำเร็จไป
ด้วยดี ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.สมหมาย อ่าดอนกลอย อาจารย์ ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด
กรรมการสอบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้คำแนะนำ
เพื่อปรับปรุงแก้ไขการค้นคว้าอิสระให้ถูกต้องและสำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณงามความดีทั้งหลายจากการทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้แต่
บิดา มารดา คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย คณาจารย์ และผู้ที่มีพระคุณที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ
ทั้งที่ได้กล่าวถึง และที่ไม่ได้กล่าวถึง ผู้ทำการค้นคว้าอิสระขอระลึกถึง และขอขอบพระคุณ
ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภัทรชัย เครือกนก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมาย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	3
ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
สรุปผลการวิจัย.....	63
อภิปรายผลการวิจัย.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญ.....	74
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ.....	76
ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ IOC.....	82
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมเครื่องมือ.....	97
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability).....	99
ประวัติผู้วิจัย.....	103

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก.....	56
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านความเป็นผู้นำ.....	57
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านวิชาการ.....	58
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านคุณธรรม.....	59
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านบุคลิกภาพ.....	60
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านความสามารถในการบริหาร.....	61

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 โครงสร้างสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก.....	29

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศเนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันจะผลักดันให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ และยกระดับประเทศเข้าสู่คุณภาพและมาตรฐาน เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองของคนเรา คนที่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมก็คือคนที่จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้องตามครรลองคลองธรรมและได้รับสิ่งที่ดี ๆ การศึกษามีใช่เป็นเพียงการใช้ชีวิตระยะหนึ่งในสถานศึกษาเท่านั้น แต่เป็นเสมือนปัจจัยในการดำรงชีวิตที่ทุกคนต้องแสวงหาและเพิ่มพูนอยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว หน้าที่การงานตลอดจนความก้าวหน้าและมั่นคงต่อประเทศ สรุปคือการจัดการศึกษาจำเป็นจะต้องดีมีคุณภาพเพื่อผลผลิตที่ได้ดีไปด้วย อย่างไรก็ตามการปฏิรูปการศึกษา คือการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทั้งระบบเป็นการรื้อ ปรับปรุงครั้งใหญ่ เพื่อให้เกิดคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เสกสรรค์ ไชยเอื้อ (2546 : 12) ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 32) ก็ได้กล่าวถึงมาตรฐานด้านผู้บริหาร ตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ไว้อยู่ 5 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการในการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กรโครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษามาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา โดยการปฏิรูปดังกล่าวนี้เป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว และความล้มเหลวจากการจัดการศึกษาเดิมที่ไม่สามารถสร้างคน ให้มีจิตใจที่มีศักยภาพอย่างพอเพียง รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ที่แผ่กระจายไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ไปสู่สังคมสากลที่ต้องใช้วิธีการทางปัญญา ซึ่งทั้งนี้ยังสืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่มีเจตนารมณ์ให้การศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คุ้มครองสิทธิสร้างโอกาสให้โอกาสทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้ร่วมกันจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการศึกษาเกิด

คุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศไว้ว่า ปี 2549 เป็น ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ทักษะการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549 : 1) ด้วยเหตุผลข้างต้นทำให้ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาให้มี คุณภาพและทันกับสภาพดังกล่าว จากความสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ดังนั้นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวว่าต้อง กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปสู่สถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความคล่องตัว โดยจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้อง ความต้องการของนักเรียนและให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่ได้วางไว้ตั้งนั้นหน้าที่และ ภาระในความรับผิดชอบโดยตรงดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาที่นับว่ามีความสำคัญและมีบทบาทที่เด่นชัดในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาจัดการศึกษาในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและคุณภาพ เพื่อให้การบริหารงาน บรรลุสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นโยบายรัฐที่กำหนดไว้คือ สามารถผลิตและพัฒนาเยาวชนไทย ให้มีคุณภาพมากที่สุด ทั้งเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งเป็นกำลังในการพัฒนาชาติต่อไป นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนยังเป็นตำแหน่งทางการศึกษาที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานโดยเป็นผู้ นำระเบียบกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดมาดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ผู้บริหารจึงถูก คาดหมายว่าจะเป็นผู้นำในทุกสิ่งทุกอย่าง (ธราธร ดันวิพงษ์ตระกูล, 2547 : 2)

๔/ ศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้จัดการศึกษาได้อย่าง หลากหลายและทั่วถึง สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มีการผนึกกำลัง กันของภาคีเครือข่ายให้เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา แต่ในขณะที่เดียวกันก็พบกับ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับเรื่องของ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ที่ไม่เอื้ออำนวย ความสะดวกให้กับบริหารจัดการ ซึ่งบางเรื่องควรมีการปรับปรุงให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และพบว่าผู้บริหารบางส่วนนำกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับไปปฏิบัติอย่างไม่เข้าใจ จน ผู้บริหารศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก บางคนได้รับการ ร้องเรียนจากปฏิบัติงาน เช่นถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ซึ่งจะเป็นเพราะไม่รู้เท่าถึงการณ์ หรือจะโดยจงใจก็ดี จึงเป็นเรื่องของคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้บริหารเองดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษา จึงเป็นหัวใจสำคัญต่อสถานศึกษา ต่อการพัฒนาการศึกษาบุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารจึงถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งกับการบริหาร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงควรพิจารณาได้จากคุณลักษณะ ส่วนตัว คุณลักษณะด้านการบริหารและคุณลักษณะทางวิชาการ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษา อิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านคุณธรรม 4) ด้านบุคลิกภาพ 5) ด้านความสามารถในการบริหาร

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก ครูศูนย์การเรียนชุมชนในจังหวัดพิษณุโลก ในปีการศึกษา 2557 จำแนกเป็น ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำตำบลในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 78 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 29 คน และครูศูนย์การเรียนชุมชนในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 28 คน จำนวน 135 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผู้บริหารศูนย์การศึกษา** หมายถึง ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำอำเภอ และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

2. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์** หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรมหรือการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือตามความคาดหวังของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหาร ซึ่งเป็นสิ่งที่

ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหาร

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่ปรากฏและสะท้อน ความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้ มีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจและตัดสินใจได้แม่นยำ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่หุบเขาเชื่อหรือกระทำตามคำยุแหย่โดยไม่ได้สืบสวนข้อเท็จจริง กล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่นทุกโอกาส สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

2.2 คุณลักษณะของผู้บริหารด้านวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่ปรากฏและสะท้อน ความสามารถในงานพัฒนาหลักสูตร งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะนำการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

2.3 คุณลักษณะของผู้บริหารด้านคุณธรรม หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่ปรากฏและสะท้อน ความรัก ความห่วงใยต่อผู้ร่วมงาน เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้เมื่อมีวิกฤติที่เป็นปัญหาต้องแก้ไข ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความยุติธรรมในความเสมอภาคของผู้ร่วมงานทุกคน มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อคนทั่วไป มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท มีความเยือกเย็นและอดทนต่อคำพูดที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร มีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลางสม่ำเสมอ

2.4 คุณลักษณะของผู้บริหารด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่ปรากฏและสะท้อน ท่าทาง ตลอดจนการแต่งกายดี ปฏิบัติตนเหมาะสมกับ กาลเทศะมีความกล้าในการตัดสินใจ กล้าคิด และกล้าทำมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบมีความกระตือรือร้น รู้จักผ่อนคลายอารมณ์เครียด มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ มีความอดทน อดกลั้น เป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มีความสามารถทางด้านภาษา เป็นผู้มองโลกในแง่ดี

2.5 คุณลักษณะของผู้บริหารด้านความสามารถในการจัดการ หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่งที่ปรากฏและสะท้อน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความก้าวหน้าทันเหตุการณ์ต่างๆอยู่เสมอ มีวิธีการบริหารและมีความรอบรู้ในบทบาทหน้าที่อย่างดีที่สุด มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดี มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับใช้ในการบริหาร มีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานได้ตลอดเวลา มีทักษะในการพูด อ่าน เขียน ได้เป็นอย่างดี มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและเป็นที่ปรึกษาของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นผู้นำ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านคุณธรรม 4) ด้านบุคลิกภาพ 5) ด้านความสามารถในการบริหาร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์
การศึกษา

นอกระบบและการศึกษาดมอัยยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐาน และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีทางการบริหาร
2. แนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาดมอัยยาศัย
3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.1 ด้านความเป็นผู้นำ
 - 3.2 ด้านวิชาการ
 - 3.3 ด้านคุณธรรม
 - 3.4 ด้านบุคลิกภาพ
 - 3.5 ด้านความสามารถในการบริหาร
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีทางการบริหาร

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้จะกล่าวถึงความหมายของงานวิชาการ
ความสำคัญของงานวิชาการ และขอบข่ายของงานวิชาการตามลำดับดังนี้

ความหมายของงานวิชาการ **ความสำคัญของงานวิชาการ** และ**ขอบข่ายงาน
วิชาการ** **ความหมายของงานวิชาการ** **ความหมายของงานวิชาการ** ดังนี้

รุ่ง ลอยเลิศ (2543 : 20) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง การจัดการ
เรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนให้เกิดความรู้และการศึกษา ของเด็ก

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง
เป็นการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ ได้ผลดีและ
มีคุณภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน จากความหมายของนักการศึกษาที่กล่าวมาอาจสรุป
ความหมายของงานวิชาการ การบริหารกิจกรรมทุกอย่างทางด้านวิชาการ ในสถานศึกษาที่
เกี่ยวข้องกัหลักสูตร การปรับปรุง พัฒนาการเรียนสอน ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพส่งผลต่อ
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน มีคุณภาพ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา

ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นงานหัวใจหลักของสถานศึกษา โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่งานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตณคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุขในการ ดำรงชีวิต ตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมากปริมาณงานด้านอื่นๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย 3 เป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็นในรูปของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของ โรงเรียน โรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ เป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของ โรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงาน วิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และงานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้น

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุม บังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงาน วิชาการบรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากความสำคัญของงานวิชาการ ดังกล่าวมาอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงาน หลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของ สถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะ ผู้นำองค์กร

ขอบข่ายงานวิชาการ

งานวิชาการที่ผู้บริหารต้องจัดทำได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงาน วิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดและ ประเมินผล การเรียน งานทะเบียนนักเรียน ไม่ว่าจะกิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และ ทำให้การ เรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานนั้น เป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารใน ด้านวิชาการ ขอบข่ายของงานวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) ได้กำหนดออกเป็น 12 งาน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำ สาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระ แกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาและความต้องการของ สังคมชุมชนและท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานะภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายาม บูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตาม ความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้ หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร จะต้อง สนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์และส่งเสริม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหาคู่มือ แนวการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษามา บริการแก่ครู ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ของโรงเรียน ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรและนำผลการ ประเมินมาพัฒนา หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่หลักและ สำคัญยิ่งของบุคลากรทางการศึกษา ธเนศ ขำเกิด (2541 : 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ กระบวนการเรียนรู้ว่าความสำคัญของการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่ตัวเนื้อหาแต่อยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ (Process) เป็นการเรียนรู้วิธีที่เรียน (Learn how to learn) และคุณลักษณะของบุคคลแห่งการ

เรียนรู้ที่เป็นผลผลิตจากกระบวนการดังกล่าวคือ การเป็นบุคคลที่มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีทักษะทางสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้กล่าวถึงแนวการปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระ และ หน่วยการเรียนรู้ โดยเห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน ความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อ ต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม จากแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครู ควบคุม กำกับให้การ จัด ดำรงสอนของครู เป็นไปตามความเหมาะสมของครู มีการจัดเตรียมการสอนและบันทึกการสอนที่ เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนทำโครงการและใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3. การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวัดผลและประเมินผล เป็นนกระบวนการหรือกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้ทราบว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา มีอุปสรรค มีข้อบกพร่อง และ มีข้อจำกัดในเรื่องใดอย่างไร อันจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ ดียิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในด้าน การวัดผลและ ประเมินผล ดังนี้

3.1 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้

สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้น การ ประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียน จาก สถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน จากแนวทางในการปฏิบัติ ในด้านการวัดผลประเมินผล ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร จะต้องดำเนินการวางแผนและ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลร่วมกับครู และฝ่าย วิชาการ ให้คำปรึกษาแนะนำ แก่ครูเกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของ หลักสูตร วัดผลและ ประเมินผลตามสภาพจริง จัดประชุมอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถใน การสร้างเครื่องมือ วัดผลและประเมินผล และควบคุมติดตามการประเมินผลและนำผลการประเมิน มาพัฒนา กระบวนการเรียนการสอน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญและความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครู จะต้อง มีความรู้เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่ง สุกัน เทียนทอง (2546 : 29) ได้กล่าวถึง การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ที่ การแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทาง ในการพัฒนา ศักยภาพ ให้ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ ให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และให้ สามารถศึกษา ค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30 ให้สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยมี ครูเป็น ผู้ปฏิบัติการวิจัย เรียกว่า ครูนักวิจัย (Teacher as Researcher) ซึ่งจะต้องมีพันธกิจ (Mission) ที่จะต้องค้นหา คำตอบเพื่อแก้ปัญหาต่อไป กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ได้กำหนดแนวทางในการ ปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ดังนี้

4.1 ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา

4.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรูให้แต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผล งานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น จากแนวทางการปฏิบัติในการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับ การอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา สนับสนุนสื่อและอุปกรณ์เพื่อใช้ใ นการวิจัย ให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จัดให้มีคู่มือ/เอกสารเพื่อประกอบ การจัดทำ วิจัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และสนับสนุนให้ครู นำเสนอผลงาน การวิจัยต่อผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อ การศึกษา ดังนี้

5.1 ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการ สอนและการบริหารงานวิชาการ

5.2 ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและกา พัฒนา งานด้านวิชาการ

5.3 จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางาน ด้านวิชาการ

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากแนวปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาดังกล่าว ผู้บริหารจะต้อง สำรวจความต้องการของครูในการใช้วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอน จัดหาวัสดุ ประกอบหลักสูตรและสื่อ การเรียนการสอนมาบริการอำนวยความสะดวก แก่ครู ส่งเสริมให้ครูได้ มีการคิดค้นและผลิตวัสดุสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และควบคุม กำกับ ให้ครูได้ ใช้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ไว้หลายประการดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 25 ที่ได้กล่าวถึง หน้าที่ของรัฐว่า "รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะอุทยานวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอ " และมาตรา 29 คือ "ให้สถานศึกษาร่วมกับ บุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ

และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการ เรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆรวมทั้งหาวิธี การสนับสนุนให้ มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน " กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนด แนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดังนี้

6.1 สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ และประสาน ความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.4 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6.5 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้ แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น จากแนวการปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องจัดหาหนังสือให้มี ในห้องสมุดตามความต้องการของครูและนักเรียน ส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและ นอก โรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน และส่งเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

7. การนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไป ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และ วิธีดำเนินการสอน การนิเทศเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

7.3 ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

7.4 ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา จากแนวทางการปฏิบัติในการนิเทศศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการ นิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร เพื่อช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เสนอวิธีการ วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคของการนิเทศภายในโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของ ผู้เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูนำผลงานจากการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอน

8. การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา เป็นอย่างยิ่ง และเพื่อให้การดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุผล ดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษา ดังนี้

8.1 การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

8.4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา จากแนวทางการปฏิบัติการแนะแนวศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องอบรมให้ ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวให้กับครูในโรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำข้อมูลนักเรียน รายบุคคลจัดทำงบประมาณ สนับสนุนงานแนะแนว ในโรงเรียน ประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อ แนะแนวให้แก่ผู้เรียน และสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนเป็นบุคคลแห่งการแนะแนว

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (อ้างในสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 3) ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ทั้งการประเมินคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ในหมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน

ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และเพื่อให้การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและบรรลุผลดังเจตนารมณ์ของ

พระราชบัญญัติ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 37) จึงได้กำหนดแนวทางใน การปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

9.3 วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

9.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา

9.6 ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพ ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จากแนวทางในการปฏิบัติ ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดระบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วางแผนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และร่วม กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดทำการประกันคุณภาพภายใน

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรที่จะประสานให้ความร่วมมือกับสถาบัน องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ความรู้แก่คนในชุมชนอันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เมื่อชุมชนเข้มแข็งก็ทำให้การจัดการศึกษา ในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น ก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งทรัพยากร และงบประมาณ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้ให้ แนวปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ดังนี้

10.1 การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

10.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น

10.3 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา

10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น จากแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการดังกล่าวมา ผู้บริหาร จะต้องศึกษา และสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชน วางแผนในการ สนับสนุนงานวิชาการ แก่ประชาชน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง วิชาการของ สถานศึกษา มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนจัดบุคลากร ในโรงเรียนให้มีหน้าที่ประสาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ในยุค ปัจจุบัน เป็นยุคที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ การ ประสาน ความร่วมมือในด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ได้รับความรู้ ที่กว้างขวางขึ้นเพราะการร่วมมือทางวิชาการเป็นการแบ่งปันสื่อ และองค์ความรู้ ต่างๆ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้ให้ แนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการ พัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังนี้

11.1 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของ รัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้ง บริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้ง ภายในประเทศและต่างประเทศ จากแนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังกล่าวมาทำให้ทราบว่า ผู้บริหารจะต้องวางแผนร่วมกับผู้มีส่วน เกี่ยวข้องการประสานความร่วม มือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น สร้างเครือข่าย ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ แต่งตั้ง บุคลากรให้มีหน้าที่ในการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ จัดระบบใองค์กรให้มีความเหมาะสม ในการใช้เป็นสถานที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้การสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง อำนวย จัน ทวานิช (2546 : 20) กล่าวว่า โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็น แบบอย่างในการ ให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น และปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือ คือ

เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่นในการพัฒนาครูและบุคลากรร่วมและสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมโรงเรียนอื่นพัฒนาการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้ให้แนวทางในการปฏิบัติในการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนี้

12.1 สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา

12.2 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จากแนวทางการปฏิบัติ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องสำรวจและศึกษาข้อมูลรวมทั้ง ความต้องการในการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการได้รับการศึกษาของบุคคลครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้มี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดระบบภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ จัดการศึกษาของบุคคลครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาและ แต่งตั้งบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถให้มีหน้าที่ ประสานให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

2. แนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษานอกระบบ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.: 9) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษามีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล แต่ละกลุ่ม มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ระบุว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ มีหลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาการเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและ

ศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน เพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. : 2)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551 : 4) ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบว่า การศึกษาที่จัดให้กับประชาชน ทุกเพศทุกวัย ไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้พื้นฐาน ทักษะในการประกอบอาชีพ และทักษะที่จำเป็นสำหรับความรู้ด้านอื่น ๆ เป็นฐาน ในการดำรงชีวิต การจัดการศึกษานอกระบบ มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไข การสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของผู้เรียน

หลักการของการศึกษานอกระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4)

1. ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน
2. การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

การศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 9) ให้ความหมายการศึกษาตามอัธยาศัยว่าเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยการศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ระบุว่าการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551 : 5) ให้ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัยว่า การศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากประสบการณ์การทำงาน บุคคล ครอบครัว สื่อมวลชน ชุมชน แหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน ไม่มีการสอบ ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีสถานศึกษาที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต สรุปการศึกษาตาม

อธยาศัยเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความพร้อม และศักยภาพของตนเอง การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นการเรียนรู้ ตามวิถีชีวิต ซึ่งหน่วยงานองค์กรและภาคีเครือข่ายสามารถจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ให้กับผู้เรียนได้โดยจัดหา และเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้มีกิจกรรมหลากหลาย ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน

หลักการของการศึกษาดตามอธยาศัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4)

1. การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียน ทุกกลุ่มเป้าหมาย

2. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

3. การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

สรุปการศึกษาดตามอธยาศัยเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตาม ความสนใจ ตามความพร้อมและศักยภาพของตนเอง การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาเป็น การเรียนรู้ ตามวิถีชีวิต ซึ่งหน่วยงานองค์กรและภาคีเครือข่ายสามารถจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริม การศึกษาตลอดชีวิตให้ผู้เรียนได้โดยจัดหา และเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้มีกิจกรรมหลากหลาย ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน

นโยบายต่อเนื่อง

นโยบายด้านการศึกษาอกระบบ

1. จัดการศึกษานอกระบบตั้งแต่แรกเกิดจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ดำเนินการให้ผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุนค่าจัดซื้อตำราเรียน ค่าจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และค่าเล่าเรียน อย่างทั่วถึง เพื่อเพิ่มโอกาส ในการรับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

1.2 จัดหาคำราเรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ตามที่สำนักงาน กศน. ให้การรับรองคุณภาพให้ทันต่อความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งจัดให้ มีระบบหมุนเวียนตำราเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการใช้บริการตำรา เรียนอย่างเท่าเทียมกัน

1.3 ขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพให้กับประชากรวัยแรงงาน ที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่อยู่ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ

1.4 พัฒนาระบบฐานข้อมูลรวมของนักศึกษา กศน. ให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง

ทันสมัย และเชื่อมโยงกันทั่วประเทศ สามารถสืบค้นและสอบทานได้ทันความต้องการเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน

1.5 จัดให้มีวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถพัฒนาทักษะเกี่ยวกับสาระและวิธีการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การส่งเสริมการรู้หนังสือ

2.1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลางให้มีความครบถ้วนถูกต้อง ทันสมัย และเป็นระบบเดียวกัน

2.2 พัฒนาหลักสูตร สื่อ แบบเรียน เครื่องมือวัดผล และเครื่องมือการดำเนินงานสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

2.3 เพิ่มศักยภาพครู กศน. และภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัด ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้ไม่รู้หนังสืออย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

2.4 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ การคงสภาพการรู้หนังสือ การพัฒนาทักษะการรู้หนังสือ และการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือ สำหรับให้ประชาชนได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาและเรียนรู้

2.5 พัฒนาระบบการประเมินผลระดับการรู้หนังสือให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ

3. การศึกษาต่อเนื่อง

3.1 มุ่งจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ใน 5 กลุ่มอาชีพ ประกอบด้วย อาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และกลุ่มอำนวยการและอาชีพเฉพาะทางที่สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความสามารถ เจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพและทักษะที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์และสร้างรายได้ได้จริง

3.2 มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยจัดกิจกรรมการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

3.3 มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรม การประชุมสัมมนาการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรูปแบบอื่นๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นการสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองดี เศรษฐกิจชุมชน การอนุรักษ์พัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน และหลักสูตรเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 พัฒนาระบบคลังหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องให้ได้มาตรฐาน และสะดวกต่อการใช้งานเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

4. การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

4.1 เร่งรัดพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายและมาตรฐานของหลักสูตร

4.2 พัฒนาครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนการสอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

4.3 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและสภาพของกลุ่มเป้าหมาย

4.4 ส่งเสริมการพัฒนาสื่อแบบเรียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่นๆ ประกอบหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐและเอกชน

4.5 ส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและชุมชน

4.6 มุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายที่ลงทะเบียนเรียนได้เรียนในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของตนเอง โดยมีอัตราการคงอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ในสาระความรู้พื้นฐาน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

4.7 พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลศึกษานอกระบบทุกหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน โดยการนำข้อทดสอบกลางมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประกันคุณภาพศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.1 เร่งรัดให้สถานศึกษาพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้ได้มาตรฐาน โดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่องโดยใช้การประเมินภายในด้วยตนเอง

5.2 เร่งรัดให้สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยต้นสังกัดให้ผ่านการประเมินคุณภาพภายใน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

5.3 เร่งรัดดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา กศน. ที่มีผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานที่ สมศ.กำหนดโดยปรับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด สำหรับสถานศึกษาที่ยังไม่ได้เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก ให้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

5.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน สมศ. ผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

6. พัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.1 จัดและพัฒนาหลักสูตร รูปแบบและกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทในพื้นที่ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและเสริมสร้างความสัมพันธ์ในท้องถิ่น

6.2 ส่งเสริมการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษาเข้าสู่การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.3 ให้นำหน่วยงานและสถานศึกษาจัดให้มีมาตรการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่บุคลากรและนักศึกษา กศน.ตลอดจนผู้มาใช้บริการอย่างทั่วถึง

7. การศึกษาทางไกล

7.1 พัฒนาการจัดการศึกษาทางไกล ทั้งระบบการให้บริการ ระบบการเรียนการสอน ระบบการวัดผลและประเมินผลการเรียน ทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องโดยบูรณาการการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายมาเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาทางไกลให้มีคุณภาพ

7.2 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความพร้อมในการจัดและให้บริการการศึกษาทางไกลเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

7.3 ขยายกลุ่มเป้าหมายภาคีเครือข่ายผู้ให้บริการ และผู้รับบริการให้มากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นโยบายด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การส่งเสริมการอ่าน

1.1 พัฒนาระดับความสามารถในการอ่านของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้ได้ระดับอ่านคล่อง เขียนคล่อง และอ่านเชิงคิดวิเคราะห์พื้นฐาน โดยผ่านกระบวนการปฏิรูปการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

1.2 พัฒนาคอนไทยให้มินิสัญรักการอ่าน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ โดยปลูกฝังและสร้างเจตคติให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วม และกำหนดมาตรการจูงใจเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน

1.3 ส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยสนับสนุนการพัฒนาแหล่งการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และหลากหลาย รวมทั้งมีความพร้อมในด้านสื่ออุปกรณ์ที่สนับสนุนการอ่าน และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย โดยเฉพาะงานมหกรรมรักการอ่านในส่วนภูมิภาค

1.4 ส่งเสริม และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายส่งเสริมการอ่านโดยจัดให้มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านในทุกตำบล

1.5 ส่งเสริมให้มี “นครแห่งการอ่าน” ในจังหวัดที่มีความพร้อมเพื่อสร้างเสริมบทบาทของการส่งเสริมการอ่าน

2. ห้องสมุดประชาชน

2.1 มุ่งเน้นพัฒนาห้องสมุดประชาชนทุกแห่งให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำและสร้างรายได้อย่างยั่งยืน และการสร้างความพร้อมให้กับประชาชนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.2 จัดตั้งห้องสมุดประชาชนในอำเภอที่ยังไม่มีห้องสมุดประชาชน เพื่อจัดบริการให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน

2.3 จัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน

2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเองของประชาชน เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการปฏิบัติ

2.5 จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ ที่หลากหลายออกให้บริการประชาชนในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง สม่่าเสมอเพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

2.6 พัฒนาศักยภาพบุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชน ให้มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด

2.7 แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

3. วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

3.1 พัฒนาและจัดทำนิตรรศการ มหกรรมวิทยาศาสตร์สัญจร และจัดกิจกรรมที่เน้นการเสริมสร้างทักษะและกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ปลูกจิตสำนึกทางด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม กระตุ้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และสร้างแรงบันดาลใจให้ประชาชนนำความรู้ ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการพัฒนาชีวิต พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

3.2 เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนโดยเน้นวิทยาศาสตร์ชุมชนให้ผู้รับบริการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพ สิ่งแวดล้อม การป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติ และการดำรงชีวิตประจำวัน ของประชาชนในพื้นที่

3.3 ส่งเสริม สนับสนุน ภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศให้ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์แก่ผู้รับบริการ

3.4 ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ให้มีรูปแบบและเนื้อหา ที่หลากหลาย สามารถปลูกฝังให้ผู้รับบริการมีเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์เชิงบูรณาการ เพื่อเป็นฐานสู่การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

3.6 พัฒนาศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เชิงวิชาการแหล่ง จุดประกายการพัฒนาอาชีพ และแหล่งท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น

นโยบายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

1. พัฒนา กศน.ตำบล/แขวง ให้เป็นศูนย์กลางการสร้างโอกาสและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนในชุมชน

1.1 จัดหาครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมกับ กศน.ตำบล/แขวง ให้ครบทุกแห่ง เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและชุมชนได้ทันเวลา

1.2 จัดหาหนังสือและสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพในรูปแบบและสาระที่หลากหลาย ทันสมัย ประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและครอบครัว การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาชุมชน และการสร้างความบันเทิง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและความสุขในชีวิตให้กับประชาชนในชุมชน

1.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชิงรุกที่หลากหลาย ทันสมัย สร้างสรรค์ ต่อเนื่อง และตอบสนองความต้องการของประชาชนและชุมชน โดยจัดให้มีการจัดการศึกษาผ่านทีวีสาธารณะ การฝึกอาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การป้องกันภัยพิบัติ การศึกษาการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างกระบวนการประชาธิปไตย การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และความจำเป็นเร่งด่วนต่างๆ ของแต่ละชุมชน

1.4 เร่งรัดให้ กศน.ตำบล/แขวง จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และส่งเสริมให้มีกลุ่มส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาเป็นชุมชนรักการอ่าน โดยใช้อาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน เป็นกลไกในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบต่างๆ ในชุมชน โดยดำเนินงาน เป็นทีมร่วมกับครู กศน.ตำบล/แขวง

1.5 พัฒนาระบบฐานข้อมูลสภาพการรู้หนังสือและความต้องการทางการศึกษา และการเรียนรู้ของประชากรวัยแรงงานและผู้สูงอายุ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ครอบคลุม ถูกต้อง ทันสมัยและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้นได้ทันความต้องการ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

1.6 ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย กศน.ตำบล/แขวง เพื่อการประสานเชื่อมโยง และส่งต่อผู้เรียนให้ได้รับบริการทางการศึกษาที่สนองต่อความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 พัฒนาระบบการติดตามประเมินผล กศน.ตำบล/แขวง อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน กศน.ตำบล/แขวง และจัดให้มีการรายงานต่อ สาธารณะ รวมทั้งนำผลมาพัฒนาการดำเนินงาน กศน.ตำบล/แขวง อย่างต่อเนื่อง

1.8 กำกับและติดตามให้ กศน.ตำบล/แขวง ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน การดำเนินงาน กศน.ตำบล/แขวง

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่าย ในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ อย่างยั่งยืน ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกระดับ

2.1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายทุกระดับ โดยจำแนกตามระดับความพร้อมในการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ให้ดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลให้มีความถูกต้อง ทันสมัย และสามารถเชื่อมโยงกันได้ ทั่วประเทศ เพื่อประโยชน์ในการให้การส่งเสริมและสนับสนุนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพ และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่าย

2.2 พัฒนาบุคลากรภาคีเครือข่ายให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ

2.3 ให้นำหน่วยงานและสถานศึกษา ประสานการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และภารกิจเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการเป็นกลไกสำคัญเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3. อาสาสมัคร กศน.

3.1 ส่งเสริมให้ผู้มีจิตอาสา ตลอดจนผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และข้าราชการบำนาญ เข้ามาเป็นอาสาสมัคร กศน. โดยเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน เป็นผู้สื่อสารข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ ประชาชนและนำเสนอความต้องการการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชน โดยทำงานเป็นทีมร่วมกับ ครูในสังกัด สำนักงาน กศน.

3.2 ส่งเสริมให้อาสาสมัคร กศน. ได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้เป็นผู้จัดและผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ

3.3 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่างๆ แก่อาสาสมัคร กศน. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดและส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

3.4 การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในชุมชน

3.4.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนโดยใช้ กศน.ตำบล/แขวง ที่ดำเนินการอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.4.2 ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยการจัดทำแผนชุมชน จัดเวทีชาวบ้าน การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ไปแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน

3.4.3 ส่งเสริมให้มีการบูรณาการความรู้ในชุมชนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตร ต่างๆ ของ กศน. โดยคำนึงถึงการประกอบอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนที่แท้จริงเพื่อ ประโยชน์ในการมีงานทำและการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

3.4.4 ส่งเสริมให้มีขยายและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ชุมชนในการถ่ายทอด องค์ความรู้ โดยให้มีการจัดทำและเผยแพร่สื่อเพื่อการธำรงรักษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ใน ชุมชน

3.4.5 พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญองค์ ความรู้ด้านต่างๆ เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

4. นโยบายด้านการสนับสนุนโครงการพิเศษ

4.1 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4.1.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อ สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากพระราชวงศ์อย่าง มีคุณภาพและเกิดผลโดยตรง กับกลุ่มเป้าหมาย

4.1.2 จัดทำฐานข้อมูลโครงการและกิจกรรมของ กศน.ที่สนองงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4.1.3 โครงการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงชายแดนของ ศฝช.ทุกแห่ง เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาบุคลากร และการเผยแพร่ความรู้ด้านเกษตรกรรมชาติ โดยความ ร่วมมือระหว่าง สำนักงาน กศน.กับ มูลนิธิ MOA ไทย และ MOA International มุ่งจัดและ พัฒนาการศึกษาอาชีพ กระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องกับบริบท ของชุมชนชายแดน โดยเน้นเรื่องเกษตรกรรมชาติ ให้แก่ประชาชนตามแนวชายแดน และพัฒนา ศฝช.ให้เป็นศูนย์สาธิตการประกอบอาชีพ ศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบการจัดการกิจกรรมตามแนว พระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การประกอบอาชีพสำหรับประชาชนตามแนวชายแดน

4.2 จัดระบบเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้อาชีพ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชื่อมโยงกับ กศน.ตำบล/แขวง ในพื้นที่

4.3 การส่งเสริมและจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

4.3.1 ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยให้กับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ได้แก่ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ไร้สัญชาติ เด็กและ เยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เด็กด้อยโอกาส คนเร่ร่อน คนไทยในต่างประเทศ

4.3.2 จัดและส่งเสริมการเรียนรู้และใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันสำหรับ
กลุ่มชาติพันธุ์

4.3.3 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ให้มีความ
พร้อมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.3.4 พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรม ให้สอดคล้องกับสภาพและ
ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายพิเศษแต่ละกลุ่ม

4.3.5 ศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
พิเศษ

4.3.6 พัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในการปฏิบัติงานของครูที่รับผิดชอบ
กลุ่มเป้าหมายพิเศษ

นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1 พัฒนาสถานีวิทยุศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการออกอากาศ
ให้กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้เป็นช่องทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดย
ขยายการรับฟังให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

2 พัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและ
การออกอากาศ ให้กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้เป็นช่องทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง
ตลอดชีวิตโดยรวมสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ETV) และสถานี
Teacher TV เพื่อเพิ่มช่องทางให้สามารถรับชม ได้ทั้งระบบ C – Band และ Ku – Band
พร้อมที่จะรองรับการพัฒนาเป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสาธารณะ (Free ETV)

3. พัฒนารายการวิทยุเพื่อการศึกษา ให้เชื่อมโยงและตอบสนองต่อการจัด
กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพ
การเรียนการสอนและกระจายโอกาสทางการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั่วประเทศ

4. พัฒนารายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ให้เชื่อมโยงและตอบสนองต่อ
การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม
คุณภาพการเรียนการสอนและกระจายโอกาสทางการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
ทั่วประเทศ

5. เสริมสร้างโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายมี
ทางเลือกในการเรียนรู้ ที่หลากหลายและมีคุณภาพโดยจัดให้มีการผลิตรายการพัฒนาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำทางสถานีวิทยุศึกษา สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
(ETV) และสถานีวิทยุโทรทัศน์สาธารณะ

6. ผลิตและเผยแพร่สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายทั่วไปและกลุ่มเป้าหมายเพื่อคนพิการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาทางเลือก

7. พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาและภาคีเครือข่ายให้สามารถผลิตเผยแพร่ และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. พัฒนาระบบการให้บริการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ได้หลายช่องทาง ทั้งทางอินเทอร์เน็ต และรูปแบบอื่น ๆ เช่น DVD, CD, VCD และ MP3 เป็นต้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้บริการได้ตามความต้องการ

9. สำรวจ วิจัย และติดตามประเมินผลด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6. นโยบายด้านการบริหารจัดการ

6.1 การพัฒนาบุคลากร

5.1.1 พัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีสมรรถนะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนและระหว่าง การดำรงตำแหน่งเพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน และบริหารจัดการการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นมืออาชีพ

5.1.2 พัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้เป็นศูนย์กลางในการฝึกและสร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับประชาชนและชุมชนพร้อมที่จะแข่งขันในเวทีอาเซียนและเวทีสากล

5.1.3 พัฒนาหัวหน้า กศน. ตำบล/แขวงให้มีสมรรถนะสูงขึ้นในการบริหารจัดการ กศน.ตำบล/แขวง และการปฏิบัติงานตามบทบาทภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการเป็นนักจัดการความรู้และผู้อำนวยการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

5.1.4 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ กศน.ตำบล/แขวง เพื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจของ กศน.ตำบล/แขวง อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.5 พัฒนาอาสาสมัคร กศน.ตำบล/แขวง ให้สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ กศน.ตำบล/แขวงที่มีคุณภาพ

5.1.6 เสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคลากร รวมทั้งภาคีเครือข่ายในทุกระดับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน โดยจัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร และภาคีเครือข่ายในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง เช่น มหกรรมกีฬา กศน. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานในรูปแบบต่างๆ

5.1.7 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนานวัตกรรมสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร

5.1.8 ส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดพัฒนาตนเองเพื่อเลื่อนตำแหน่ง หรือเลื่อนวิทยฐานะโดยเน้นการประเมินวิทยฐานะเชิงประจักษ์

5.2 การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมิน และรายงานผล

5.2.1 สร้างกลไกการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานการศึกษา นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เชื่อมโยงกับหน่วยงานสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายทั้งระบบ

5.2.2 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสม เพื่อการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 โครงสร้างพื้นฐานและอัตรากำลัง

5.3.1 จัดทำแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและดำเนินการปรับปรุงสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษา

5.3.2 ระดมทรัพยากรจากชุมชน เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้มีความพร้อมสำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน

5.3.3 แสวงหาภาคีเครือข่ายในท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.3.4 เร่งผลักดันให้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการศึกษาลดชีวิต

5.3.5 บริหารอัตรากำลังที่มีอยู่ทั้งในส่วนที่เป็นข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน

5.4 การพัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูล

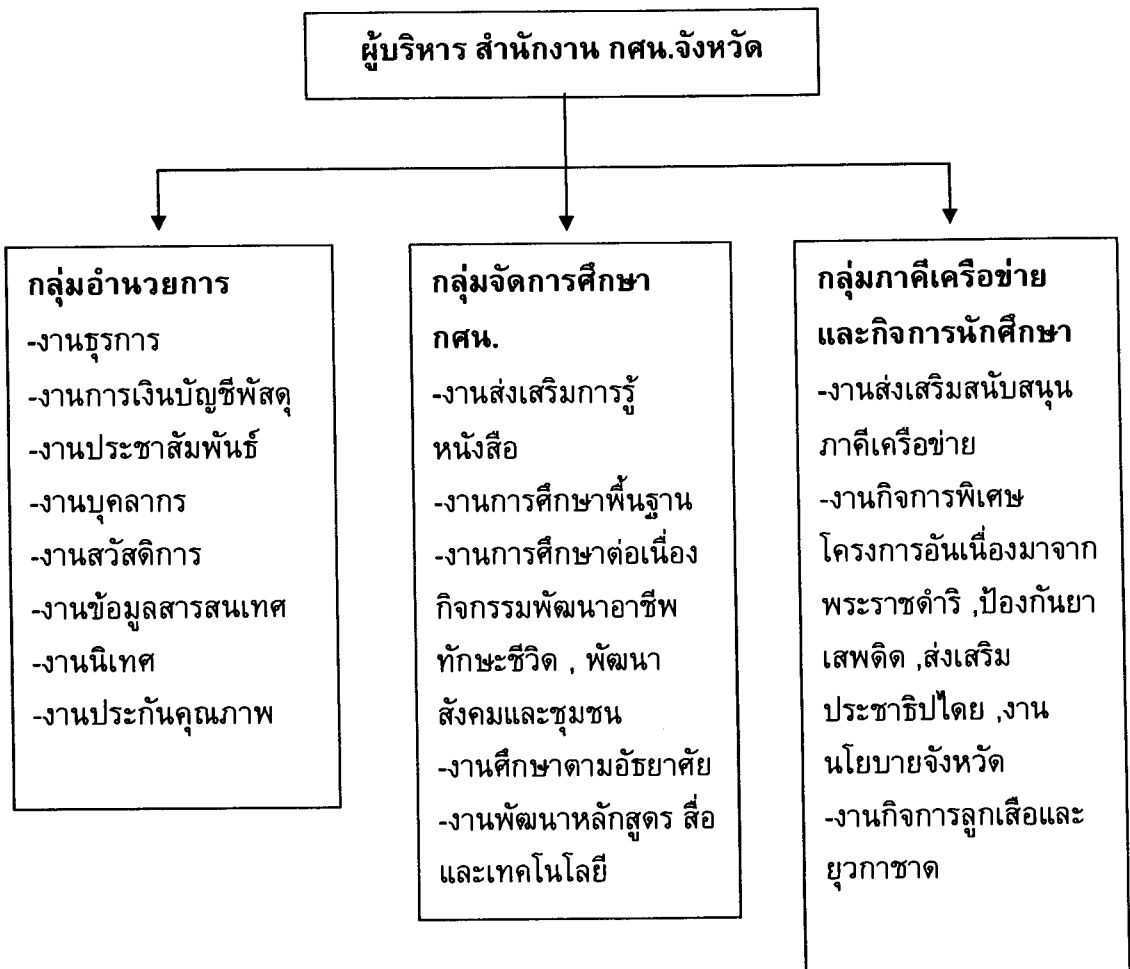
5.4.1 วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการใช้การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

5.4.2 ส่งเสริมให้มีการจัดการความรู้ในหน่วยงานและสถานศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและชุมชนพร้อมทั้งพัฒนาขีดความสามารถเชิงการแข่งขันของหน่วยงานและสถานศึกษาทั้งในระดับอาเซียนและระดับสากล

5.4.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อมโยงกันทั่วประเทศอย่างเป็นระบบเพื่อให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหาร และจัดบริการการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ

5.4.4 สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ใหม่ ของ กศน. ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อสร้าง กระแสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคมเห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมของ กศน.ทั้งในฐานะผู้รับบริการ ผู้จัด ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ กศน.

โครงสร้างสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ 1 โครงสร้างสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

ภารกิจ

เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

ภารกิจ

เป็นหน่วยงานราชการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน
2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. วิเคราะห์ จัดตั้ง จัดสรร เงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
5. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบ ตามที่กฎหมายกำหนด
6. ส่งเสริมสนับสนุนการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา
7. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
8. ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
9. ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
10. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และภาคีเครือข่าย
11. ส่งเสริม สนับสนุนติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานนโยบายพิเศษของรัฐบาล และงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
12. กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
13. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

พันธกิจ

1. จัดและส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับการศึกษา สมรรถนะในการเรียนรู้และการแก้ปัญหา พัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตและสังคม และเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อผลักดันกำลังในการพัฒนาคุณภาพประชากร
3. พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของคนในชุมชนส่งเสริมบทบาทของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ
5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

1. คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
2. ประชากรวัยแรงงานมีระดับการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น และมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวอย่างยั่งยืน บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
3. ชุมชนมีฐานอาชีพที่กว้างและหลากหลาย สามารถพัฒนาไปสู่ระดับวิสาหกิจชุมชนที่มีความสามารถเชิงการแข่งขัน มีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความเข้มแข็งของชุมชน (OTOP Mini MBA)
4. ประชาชนมีเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเรียนรู้ แก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมอย่างสร้างสรรค์
5. ประชาชนมีความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษากลุ่มประเทศอาเซียน รวมทั้งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิภาคและความเป็นประชาคมอาเซียน

6. องค์กรภาคส่วนต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศอาเซียนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

7. หน่วยงานและสถานศึกษาพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไปอย่างทั่วถึง

8. หน่วยงานและสถานศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ชุมชนได้รับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ มีกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนโดยใช้รูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมี กศน.ตำบลและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่างๆ เป็นกลไกส่งเสริมการเรียนรู้

10. หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ นโยบาย จุดเน้น และยุทธศาสตร์ทั้งระดับจังหวัด ระดับกระทรวง และระดับประเทศนั้น ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีมุมมองที่กว้างไกลในการนำนโยบายทุกระดับสู่การปฏิบัติที่สำคัญจะต้องมีความกล้าในการตัดสินใจ และใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ และยึดหลักการมีส่วนร่วมของเพื่อนร่วมงาน โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางในการบริหารไว้ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์การบริหาร “ยึดมั่นในหลักการ ทำงานโปร่งใส ใส่ใจในผู้คน อุทิศตนมีส่วนร่วม ”

2. ใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีการวิเคราะห์งาน (SWOT Analysis) กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ประเมินผลงานในการบริหาร ทุกกิจกรรม

3. มุ่งให้บุคลากรในองค์กรเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้หรือองค์กรที่มีชีวิตตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลก ไร้พรมแดน (Globalizations)

4. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคน มุ่งมั่น อุทิศตน อุทิศเวลา คำนี้ถึงผลลัพธ์ของงานเป็นที่ตั้ง

3. แนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาตามแนวความคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีและเป็นสิ่งจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นำทางการศึกษาในการที่จะนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านความเป็นผู้นำ 3) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร 4) ด้านคุณธรรม

และ 5)ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

ชาญชัย อาจิณสมอาจารย์ (2550 : 38) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาว่า คือการทำงานร่วมกัน การช่วยให้ตระหนักในเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษา การให้บริการแก่สังคมการเข้าไปเกี่ยวข้องกับมนุษย์ เช่น ครูนักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนและให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคคล เหล่านี้ การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

รุ่งชัชดาพร เคหะชาติ (2550 : 32) ได้กำหนด บทบาทการจัดการศึกษาที่ผู้บริหาร ต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น บทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร ไว้ 17 ประการดังนี้ บทบาท ผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) หมายถึงเป็นผู้กำหนดนโยบาย การดำเนินงานของ สถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา บทบาทผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) หมายถึงการเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นผู้มืทธิพลและให้ คนอื่นคล้อยตาม บทบาทเป็นนักวางแผน(Planner) เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งงานในสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้ตัดสินใจสั่งการ การบริหารงานในสถานศึกษา บทบาทเป็นนักจัดองค์การ (Organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้าง การบริหารงานในสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลงการจูงใจในการเปลี่ยนแปลง บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) เป็นผู้ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) เป็นผู้ที่ บุคลากรในสถานศึกษาติดต่อและประสานความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) เป็นผู้คอยแก้ปัญหา ความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (System Manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและพัฒนาสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้บริหาร การเรียนการสอน (Instruction Manager) เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personnel Manager) เป็นผู้สรรหา คัดเลือก รักษาและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) เป็นผู้นำทรัพยากรทั้งทรัพย์สินและบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมี ประสิทธิภาพสูง บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) เป็นผู้ประเมินผลการทำงาน และ โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head) เป็นผู้นำทางด้าน การจัดงานและพิธีการต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater) เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน ภายนอก การประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงาน รวมทั้งการให้บริการแก่หน่วยงานอื่น ๆ

3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความเป็นผู้นำ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้ให้ความหมาย

ของความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ และคุณลักษณะของผู้บริหาร ดังต่อไปนี้

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2544 : 50) ได้รายงานการวิจัยเพื่อศึกษาแบบประเมินผู้บริหาร พื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้นำในภาครัฐสามารถสรุปได้ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญสำหรับผู้นำคือ ความมีวุฒิภาวะความยืดหยุ่น ความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ความมั่นใจในตนเอง และนอกจากนี้ในส่วนของพฤติกรรมผู้นำแนวใหม่ยังพบว่าการมองการณ์ไกล การสร้างความไว้วางใจ การสร้างทีมงานการเพิ่มอำนาจปฏิบัติ การเป็นแบบอย่างที่ดี ภาวะรับผิดชอบและความคิดสร้างสรรค์สิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่พึงมีอยู่ในตัวผู้นำเพื่อเป็นการแสดงออกถึงภาวะผู้นำ จากทัศนะของบุคคลต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำ จำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลในการแสดงบทบาทเพื่อให้บุคคลปฏิบัติให้ได้ผลตามเจตนารมณ์ของผู้นำได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและความสามารถในการแสดงบทบาทต่อผู้อื่นโดยผู้นำสามารถเลือก แนวทางการแสดงถึงภาวะผู้นำมาใช้ตามสภาพการณ์และความเหมาะสมของงาน บุคลากรและลักษณะขององค์การ และภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ต้องมีอยู่ในตัวผู้นำเป็นพิเศษเพราะภาวะผู้นำจะเป็นเสมือนตัวเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง แบบอย่างแห่งพฤติกรรมหรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็นและชี้หรือแสดงถึงความดีหรือลักษณะประจำของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะ ความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้ มีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจและตัดสินใจได้แม่นยำ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่หุบเบาเชื่อหรือกระทำตามคำยุแหย่โดยไม่ได้สืบสวนข้อเท็จจริง กล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่นทุกโอกาส สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ

ความสำคัญต่อโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน แต่งานบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลัก ส่วนอีก 3 งานนั้น ถือเป็นงานสนับสนุนแต่หลักการในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารนั้น ต้องให้ความสำคัญกับงานทั้ง 4 งานอย่างเต็มความสามารถ แต่งานบริหารงานวิชาการต้องถือเป็นงานให้ความสำคัญเป็นพิเศษขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง เพราะงานบริหารงานวิชาการเป็นเป้าประสงค์ในการพัฒนาคน เพราะคนถือเป็นสัญลักษณ์บ่งชี้ความเป็นชาติที่พัฒนาแล้วหรือยังไม่ได้พัฒนาก็คงวัดกันที่ทรัพยากรบุคคลคือคนนั่นเอง ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบหลักในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย งานบริหารงาน วิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนา

หลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจงาน วิชาการ (สาวิมล อภัยรัตน์, 2544 : 18) งานบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายและภารกิจ (โรงเรียนบ้านแบร, 2552 : 13) ประกอบด้วย งานพัฒนาหลักสูตร งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง เป็นการจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ ได้ผลดีและมีคุณภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน จากความหมายของนักการศึกษาที่กล่าวมาอาจสรุปความหมายของงานวิชาการ การบริหารกิจกรรมทุกอย่างทางด้านวิชาการ ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน มีคุณภาพ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา

ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นงานหัวใจหลักของสถานศึกษา โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่งานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้ งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุขในการ ดำรงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงาน วิชาการมากปริมาณงานด้านอื่นๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย การจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็นในรูปของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของ โรงเรียน โรงเรียน จะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปริมาณงานด้านวิชาการ เป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของ

ระบบงาน วิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของงานวิชาการดังกล่าวมาอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร

ขอบข่ายงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) ได้กำหนดออกเป็น 12 งาน ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำ สารของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอัน พึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษางานวิชาการที่ผู้บริหารต้องจัดทำได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงาน วิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดและประเมินผล การเรียน งานทะเบียนนักเรียน ไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานนั้น เป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการ ขอบข่ายของงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ ดังนี้ ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สารแกนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาและความต้องการของ สังคม ชุมชนและท้องถิ่น และประเมินสถานะภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายาม บูรณาการเนื้อหา สาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความ เหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้ หลักสูตรให้เหมาะสม นิเทศ

การใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้อง สนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหาคู่มือ แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามา บริการแก่ครู ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ของโรงเรียน ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนา หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) ได้กล่าวถึงแนวการปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้ ส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระ และ หน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน ความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อ ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆโดยเน้นการนิเทศ ที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม และส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม จากแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครู ควบคุม กำกับให้การ จัด ตารางสอนของครูเป็นไปตามความเหมาะสมของครู มีการจัดเตรียมการสอนและบันทึกการสอนที่ เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนทำโครงการและใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้ทราบว่าการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา มีอุปสรรค มีข้อบกพร่อง และ มีข้อจำกัดในเรื่องใดอย่างไร อันจะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ ดียิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในด้าน การวัดผล และ ประเมินผล ดังนี้ กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของ สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ การเรียนการสอน โดยให้ สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้โดยเน้น การประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตาม แนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน จาก แนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผลประเมินผล ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร จะต้อง ดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลร่วมกับครู และฝ่าย วิชาการ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของ หลักสูตร วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง จัดประชุมอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถ ใน การสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และควบคุมติดตามการประเมินผลและนำผลการ ประเมิน มาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญและความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติการใน สถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูจะต้อง มีความรู้เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สุกัน เทียนทอง (2546 : 29) ได้กล่าวถึง การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาว่าการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษามีขอบเขตอยู่ที่การแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางในการพัฒนา ศักยภาพ ให้ครูมีความเป็นผู้นำ ทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ ให้ครูสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และให้สามารถศึกษา ค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (5) ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็น ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 30 ให้สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยมี ครูเป็น ผู้ปฏิบัติการวิจัยเรียกว่า ครูนักวิจัย (Teacher as Researcher) ซึ่งจะต้องมี พันธกิจ (Mission) ที่จะต้องค้นหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพ การศึกษา ดังนี้ ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงาน วิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการ เรียนรู้ให้แก่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจน การเผยแพร่ผล งานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 28) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนว่า เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ นักเรียนเกิดความสนใจ และเกิด การเรียนรู้ในบทเรียนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ดังนี้ ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนา สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนางาน จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการ เรียนการสอน และการพัฒนางาน ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น การประเมินผลการพัฒนาการ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ไว้หลายประการดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 25 ที่ได้กล่าวถึง หน้าที่ของรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่ง เรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะอุทยานวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและ แหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอ “ และมาตรา 29 คือ “ให้สถานศึกษาร่วมกับ บุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจั ดกระบวนการ เรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆรวมทั้งหาวิธี การสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน”

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนด แนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ดังนี้ สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งใน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่ แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จั ดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ และ ประสาน ความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และ ประสานความร่วมมือสถานศึกษาบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนา แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้ แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนในการ จัด กระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น จากแนวการปฏิบัติการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องจัดหาหนังสือให้มี ในห้องสมุดตามความต้องการของครูและ นักเรียน ส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและ นอก โรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้

จากแหล่งเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน และส่งเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการ เพื่อให้เป็นไป ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและ วิธีดำเนินการสอน การนิเทศเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษา ดังนี้ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในสถานศึกษาดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ การนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา จากแนวทางการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการ นิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร เพื่อช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เสนอวิธีการ วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการนิเทศภายในโรงเรียน จัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของ ผู้เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูนำผลงานจากการนิเทศภายในมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และเพื่อให้การดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุผลดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษา ดังนี้ การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา จากแนวทางในการปฏิบัติการแนะแนวการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวให้กับครูในโรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลจัดหางบประมาณสนับสนุนงานแนะแนว ในโรงเรียน ประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแนะแนวให้แก่ผู้เรียน และสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนเป็นบุคคลแห่งการแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (อ้างถึงในสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 3) ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ทั้งการประเมินคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

ในหมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และเพื่อให้การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและบรรลุผลดังเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 37) จึงได้กำหนดแนวทางใน การปฏิบัติการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้ จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้ บรรลุผลตามเป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมิน คุณภาพ ภายในเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงาน อื่นในการปรับปรุงและ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา ประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาและ หน่วยงานอื่นเพื่อประเมิน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและ ประเมินคุณภาพ ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรที่จะประสานให้ความร่วมมือกับสถาบัน องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ความร่วมมือในการให้ความรู้แก่คนในชุมชนอันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ ชุมชน เมื่อชุมชนเข้มแข็งก็ทำให้การจัดการศึกษา ในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น ก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งทรัพยากร และงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้ให้ แนวปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน ดังนี้ การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการ พัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพ ชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วน ร่วมในกิจกรรม ทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ในยุคปัจจุบัน เป็นยุคที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ

การประสานความร่วมมือในด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขวางขึ้นเพราะการร่วมมือทางวิชาการเป็นการแบ่งปันสื่อ และองค์ความรู้ต่างๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้ให้ แนวปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น ดังนี้ ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้ง บริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา และต่างเขตพื้นที่การศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆทั้ง ภายในประเทศและต่างประเทศ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี

อรุณ จันทวานิช (2546 : 20) กล่าวว่า โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการ ให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น และปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือ คือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่นในการพัฒนาครูและบุคลากรร่วมและสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมโรงเรียนอื่นพัฒนาการจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้ให้แนวทางในการปฏิบัติในการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนี้ สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับ การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

จากแนวทางการปฏิบัติ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องสำรวจและศึกษาข้อมูลรวมทั้งความต้องการในการสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันที่จัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการได้รับการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา จัดระบบภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการ จัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และ แต่งตั้งบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถให้มีหน้าที่ประสานให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ประกอบด้วย งานพัฒนาหลักสูตร งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม

ในด้านการบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและปฏิบัติ ตามคุณธรรมนั้นอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และแบบอย่างที่ดีแก่ ลูกศิษย์ซึ่งเป็นเยาวชนคนและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคตมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมายของคำว่า คุณธรรม ได้ดังต่อไปนี้

ดังนั้น คุณธรรม คือ คุณภาพทางจิตใจของคนที่รู้จักงดเว้นทำชั่วและทำแต่ความดีเป็นนิสัย เพราะฉะนั้น คนที่มีคุณธรรมประจำใจจะประพฤติธรรมเป็นปกติ โดยไม่ต้องมีสิ่งอื่นมาบังคับ ทำดีเพราะเห็นคุณค่าของความดี ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ การรับรู้ เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมไว้ ดังนี้

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรม มีเมตตา กรุณา ปราณีต่อผู้ร่วมงาน และผู้อื่น มีความรัก ความห่วงใยต่อผู้ร่วมงาน เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้เมื่อมีวิกฤติที่เป็นปัญหาต้องแก้ไข ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความยุติธรรมในความเสมอภาคของผู้ร่วมงาน ทุกคนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อคนทั่วไป มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท มีความเยือกเย็นและอดทนต่อคำพูดที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร มีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลางสม่ำเสมอ

3.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ

คำว่าบุคลิกภาพมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

สุนทร โคตรบรรเทา (2551 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพหรือบุคลิกลักษณะมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่จะเป็นนักปกครอง นักบริหารและหัวหน้าหน่วยงาน บุคลิกลักษณะที่จะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. รูปลักษณ์ร่างกาย บุคคลชั้นหัวหน้างาน นักปกครองและผู้บริหารจะต้องเลือกบุคคลที่มีลักษณะร่างกายสมบูรณ์ มีความสง่างามผิวยุติ ไม่เป็นโรคติดต่อที่สังคมรังเกียจปราศจากความพิการอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. การแต่งกาย การแต่งกายที่เหมาะสมเรียบร้อย เป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพทำให้เกิดบรรยากาศในทางดี การปกครอง การบริหาร นอกจากความสุภาพเรียบร้อยแล้วการแต่งกายยังต้องคำนึงถึงอายุ เพศ ตำแหน่งหน้าที่ ลักษณะของงานและสถานที่ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้เครื่องแต่งกาย การแต่งกายของบุคคลชั้นผู้บริหารต้องไม่เป็นเป้าสายตาของผู้พบเห็นและก่อให้เกิดวิพากษ์วิจารณ์ในทางที่ไม่ดี

3. กิริยา ท่าทางและวาจา ทั้งสามอย่างนี้มีความสำคัญมาก ในการแสดงออกต่อสังคมหรือที่ชุมชน ซึ่ง จะต้องดูความเหมาะสมว่างานนั้นเป็นอย่างไรและลักษณะของงานต้องการอะไร เช่น งานแต่งงานหรืองานขึ้นบ้านใหม่ ต้องการความสนุกสนาน การแสดงออกจะต้องยิ้มแย้มแจ่มใส ส่วนงานพิธีทางศาสนาต้องการความสงบ ไม่จำเป็นต้องแสดงออกให้มากจนเกินไป เป็นต้น

ณัฐพงศ์ ศรีสง (2551 : 40) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำในด้านบุคลิกภาพไว้ดังต่อไปนี้ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีการสมาคมดี ใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเกรงใจ ซื่อสัตย์กระตือรือร้น มีความกล้า ความร่าเริง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีอารมณ์ขันและมีกิริยามารยาทดี มีศีลธรรม ความสุภาพอ่อนโยน

दनัย สันตะยากร (2548 : 34) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของอำนวยการวิทยาลัย ไว้ดังต่อไปนี้ มีความกล้าหาญ สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง แต่งกายสุภาพ มีความอดทนและอดกลั้น มีความเชื่อมั่นในตัวเอง

สุนันทา สุขเอียด (2546 : 23) ได้สรุปถึง คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะดังต่อไปนี้ อากัปกิริยา ท่าทาง ตลอดจนการแต่งกายดี ปฏิบัติตนเหมาะสมกับ กาลเทศะ มีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ มีความเข้มแข็ง อดทน มีความสุขุม เยือกเย็น มีความกล้า มีความเป็นคนที่เปิดเผย มีอารมณ์ดี มีความเชื่อในตนเอง มีความสามารถทางด้านภาษา มีความเป็นประชาธิปไตย

สรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา คือลักษณะอันเป็นส่วนรวมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม ทำให้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ ประกอบด้วย อากัปกิริยา ท่าทาง ตลอดจนการแต่งกายดี ปฏิบัติตนเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความกล้าในการตัดสินใจ กล้าคิด และกล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น รู้จักผ่อนคลายเป็นอารมณ์เครียด มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ มีความอดทน อดกลั้น เป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มีความสามารถทางด้านภาษาเป็นผู้มองโลกในแง่ดี

3.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร

ความรู้ความสามารถทางการบริหาร เป็นความสามารถในการนำเอาหลักการความรู้ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งความรู้ความสามารถมีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่และส่งผลต่อ

อาชีพผู้บริหารโดยตรง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามี นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ดังต่อไปนี้

สัมมา ธรนิธย์ (2553 : 68)ผู้บริหารย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือ ประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการ หน้าที่ของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตามผลงานที่เกิดขึ้นของ หน่วยงานนั้นๆย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรมใน การหน้าที่ถูกต้อง เหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ซึ่ง จะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะ ผู้บริหารที่พึงประสงค์หรือผู้นั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ ด้านคุณลักษณะ ส่วนบุคคล ด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานและด้านคุณลักษณะทางสังคม

สมณฑา สุขเอียด (2546 : 32) ได้ให้ การรับรู้ ว่า คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหาร ดังนี้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความก้าวหน้าทัน เหตุการณ์อยู่เสมอ มีวิธีการบริหารที่ชาญฉลาด มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดี มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความ คิดเห็นที่ดี มีความรอบรู้ในบทบาทหน้าที่ มีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานได้ดี มีทักษะในด้านกาใช้ภาษาสื่อสาร และ มีความสามารถในการพัฒนา ปรับปรุงคน

จากแนวความคิดและการรับรู้ ต่างๆ ดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประกอบด้วย มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความก้าวหน้าทันเหตุการณ์ต่างๆ อยู่เสมอมีวิธีการบริหารและมีความรอบรู้ใน บทบาทหน้าที่อย่างดีที่สุด มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีความสามารถในการ สร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดี มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับใช้ใน การบริหาร มีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานได้ดีตลอดเวลา มีทักษะในการพูด อ่าน เขียน ได้เป็นอย่างดี มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและเป็นพี่ปรึกษาของเพื่อนร่วมงานได้ เป็นอย่างดี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษิตตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ได้มีการวิจัยที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการวิจัยใน ครั้งนี้

งานวิจัยในประเทศ

สังเวียน องค์สุนทร (2552) การวิจัยเรื่อง คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบระดับ คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2551 จำนวน 364 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นต่อคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คุณธรรมในการครองคน รองลงมาคือ คุณธรรมในการครองตนและอันดับสุดท้าย คือ คุณธรรมในการครองงาน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม ความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วจำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตาม ความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเขตพื้นที่ การศึกษาพบว่า ครูผู้สอนที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่ เขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน

กมล เต๋นยุกต์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนใน เขตเทศบาลนครตรังต้องการ พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่า ต้องการผู้นำที่มีคุณลักษณะด้านบริหารจัดการมากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะด้านส่วนตัว และด้านการปฏิบัติงานทางการเมืองท้องถิ่น จากการศึกษาดังกล่าวพบว่าการที่จะได้ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้เรื่องประชาธิปไตยและ ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียงจำเป็นต้องมี เครื่องมือ คือ กฎหมาย และกลไกที่จะควบคุมการเลือกตั้งให้มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรมและกลไก

ดังกล่าว สามารถควบคุมการบริหารและมีการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ซึ่งเป็นขบวนการของระบบประชาธิปไตย เพื่อให้ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามามีคุณลักษณะเป็นที่ต้องการของขบวนการความสามารถบริหารตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทั่วถึงและเป็นธรรมอย่างแท้จริง

กนกกรานต์ คชชะ (2550 : บทคัดย่อ) การวิจัยนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย ด้านความรู้ และด้านทักษะ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในสถานศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และ เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านทักษะ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย และด้านความรู้ ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่คาดหวัง ของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านลักษณะนิสัย ด้านทักษะ และด้านความรู้ เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะ ที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุมนทนา สุขเอียด (2546 : 32) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูอาจารย์ในเครือโรงเรียนสองแสง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า

1. ความต้องการของครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ตาม การรับรู้ของครูอาจารย์ในเครือโรงเรียนสองแสง อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ความต้องการของครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตาม การรับรู้ของครูอาจารย์ในเครือโรงเรียนสองแสง จัดลำดับความต้องการจากมากที่สุดตามลำดับ คือ ด้านคุณธรรม ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิชาการ

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการของครูอาจารย์ต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตาม การรับรู้ ของครูอาจารย์ในเครือโรงเรียนสองแสง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า

3.1 ครูอาจารย์ที่เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ครูอาจารย์ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสรุปตามลำดับความถี่ของแต่ละด้าน คือ มีความสง่าผ่าเผย การให้อภัยหรือให้โอกาสปรับปรุงตนเองของผู้ร่วมงานการปรับคนเข้ากับบุคคลทุกระดับชั้นได้ดี สามารถบริหารงานในโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างแท้จริง และความรู้ความสามารถทางด้านการวางแผนงานทางวิชาการและการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปรับปรุงการเรียน

วิรุพห์ แสงทอง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะพงนอก ตามการรับรู้ของครูสอนโรงเรียนวัดตะพงนอก พบว่า

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะพงนอก ปรากฏผล 4 ด้าน ดังนี้

1.1 คุณลักษณะที่เป็นจริง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ในรายด้าน จัดลำดับคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านลักษณะนิสัย ด้านบุคลิกภาพด้านความรู้ และด้านทักษะ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะนิสัย ในรายด้านจัดลำดับคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านลักษณะนิสัย ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ และด้านทักษะ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนเพศหญิงมี การรับรู้ ต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนดีกว่าครูผู้สอนเพศชาย ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย มีการรับรู้ต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนดีกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนเพศหญิง มี การรับรู้ ต่อ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนดีกว่าครูผู้สอนเพศชาย ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย มีการรับรู้ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนดีกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก

ตัญญ์ สันดาการ(2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 พบว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ณัฐพงศ์ ศรีสง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ตามการรับรู้ของผู้ช่วยผู้อำนวยการและอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ พบว่า ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากและมีด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ
2. เมื่อเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ตามการรับรู้ของผู้ช่วยผู้อำนวยการและอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน สำหรับการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่าทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. เมื่อเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ตามการรับรู้ของผู้ช่วยผู้อำนวยการ พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน
4. เมื่อเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ตามการรับรู้ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้พบว่า แตกต่างกันทุกด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

Arnold, Karen et al.,(1998, Abstract) ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาเมื่อได้รับคำแนะนำด้านวิชาการจากอาจารย์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อคำแนะนำด้านวิชาการจากอาจารย์ นักศึกษามีประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 515 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างว่ามีความคิดเห็นอย่างไรกับการพัฒนาการสอนด้วยวิธีการดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต สัมภาษณ์ร่วมด้วย ผลการศึกษา พบว่า ก่อนดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์หลักสูตรผู้เรียนและวิธีการสอนสามารถช่วยให้ผู้สอนดำเนินการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ค่าเฉลี่ย 4.41 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 แต่เมื่อสิ้นสุดการสอนกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยกับวิธีการพัฒนาการสอนโดยการวิเคราะห์หลักสูตรวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ของผู้วิจัย ค่าเฉลี่ย 3.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างแม้ส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับการพัฒนาการสอนโดยมีการวิเคราะห์หลักสูตร ผู้เรียนและวิธีการสอน แต่ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างก็มีการกระจายสูง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลับกลุ่ม

ตัวอย่างหลายๆกลุ่ม และควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นผู้วิจัยยังให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาการสอนด้วยวิธีใด ต้องสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนก่อนนำไปสู่การปฏิบัติจริง

Hickman (2000 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการสอนของอาจารย์ใน สถาบันอุดมศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการประเมินผลการสอน ของอาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนในวิชาต่างๆ จำนวน 20 คน รูปแบบ การวิจัยเชิงอนาคต ผลการศึกษา พบว่า ร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าเนื้อหาของการประเมินผลของอาจารย์ต้องประกอบด้วย มีการวางแผนการสอน เพื่อให้ เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน มีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้เรียนและ ความก้าวหน้าของผู้เรียนมีการจัดการเกี่ยวกับเวลา สถานที่ เอกสาร สื่อ อุปกรณ์ในการสอนให้ เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน มีวิธีการสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมมีการจัดสิ่งแวดล้อม ในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้มีการรักษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในชั้นเรียนให้มุ่ง การเรียนรู้

Tuan, et al., (2000 : Abstract) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาการประเมินศักยภาพ การสอน กรณีศึกษาผู้ฝึกสอนวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อพัฒนา แบบประเมินศักยภาพการสอนของผู้สอนวิทยาศาสตร์ประยุกต์ของประเทศไต้หวันกลุ่ม ตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิทยาศาสตร์ประยุกต์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี ขึ้นไปจำนวน 20 คน รูปแบบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงอนาคต ผลการศึกษา พบว่า การประเมินศักยภาพ การสอนในวิชาดังกล่าว ประกอบด้วย การประเมิน การเตรียมตัวของผู้สอนจากแผนการสอนซึ่งแผนการสอนประกอบด้วย การวิเคราะห์วัฒนธรรม ในชั้นเรียนของกลุ่มผู้เรียน วิเคราะห์ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดวัตถุประสงค์สำหรับ แผนการสอน วิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงการรับรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอนจัดเตรียม แหล่งข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ วางแผนเนื้อหาที่นำเสนอต่อผู้เรียนในชั้นเรียนผู้สอนต้อง มีขั้นตอน การนำเสนอเนื้อหา ดังนี้ 1) การนำเข้าสู่บทเรียน 2) อธิบายเนื้อหาให้ชัดเจน 3) กระตุ้นผู้เรียน ด้วยการเสริมแรงจูงใจ 4) ประยุกต์เนื้อหากับแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ได้ 5) ชะนะสอนต้องวินิจฉัย ความเข้าใจของผู้เรียน 6) ประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียน 7) มีการเสนอเนื้อหาอย่างมีเหตุผล 8) สรุปเนื้อหาแนวคิดต่าง ๆ เมื่อสิ้นสุดการสอนแต่ละครั้ง

กรอบความคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความ คาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความเป็นด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพและด้าน ความสามารถในการบริหาร เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมหรือการมีพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือพึงประสงค์ของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้บริหาร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดพิษณุโลก ในปีการศึกษา 2557 จำแนกเป็นครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำตำบลในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 78 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 29 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 28 คน จำนวน 135 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นข้อมูล

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง			รวม
	ครู กศน.	ครูอาสาฯ	ครู ทรช.	
เมืองพิษณุโลก	21	5	-	26
วังทอง	10	4	2	16
บางระกำ	9	-	4	13
บางกระทุ่ม	5	2	5	12
พรหมพิราม	9	4	5	18
วัดโบสถ์	6	2	2	10
เนินมะปราง	5	2	1	8
นครไทย	9	6	6	21
ชาติตระการ	4	4	3	11
รวม	78	29	28	135

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยแบ่งเป็น 1 ตอน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก 5 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพและด้านความสามารถในการบริหาร แบ่งเป็น 5 ระดับด้านภาวะผู้นำ มี 6 ข้อ ด้านวิชาการมี 10 ข้อ ด้านคุณธรรมมี 10 ข้อ ด้านบุคลิกภาพมี 9 ข้อ และด้านความสามารถในการบริหารมี 7 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 69 – 71) ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก
3 คะแนน หมายถึง	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย
1 คะแนน หมายถึง	ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีพื้นที่ในการศึกษา การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกโดยมีรายละเอียดขั้นตอนดำเนินการวิจัย สามารถแบ่งได้ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเองโดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกและกำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามที่จะสร้างขึ้น

2. สร้างแบบสอบถามที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาการวิจัย เรื่องการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

3. นำร่างแบบสอบถามที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะและคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. อาจารย์ ดร.สมหมาย อ่ำดอนกลอย

2. อาจารย์ ดร.นงศ์ลักษณ์ ใจฉลาด

3. อาจารย์ ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ

4. นายนรา เหล่าวิชยา ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน.จังหวัดพิษณุโลก

วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

5. นายอนณ วรจิตต์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษสำนักงาน กศน.จังหวัดพิษณุโลก

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อคำถามแล้วนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence : IOC) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยเลือกค่า IOC (มีค่าเท่ากับ 1)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำตำบล ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครูศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สำนักงาน กศน.จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) หาค่าความเชื่อมั่นของครบบาคได้ มีค่าเท่ากับ 0.7399

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำตำบล ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ดังนี้

1. ทำหนังสือติดต่อขออนุญาตทางผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ใน จังหวัดพิษณุโลกในการที่จะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือตอบอนุญาตจาก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองพิษณุโลก ไปประสานงานเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษาคณะลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกในการตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยอธิบายแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรทราบก่อนตอบแบบสอบถามและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ทั้งหมด 135 ฉบับ
4. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ระดับ ศีษาคณะลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลตามเกณฑ์ของ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 69 – 71) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับคุณลักษณะตามความคาดหวังมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับคุณลักษณะตามความคาดหวังมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับคุณลักษณะตามความคาดหวังปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับคุณลักษณะตามความคาดหวังน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับคุณลักษณะตามความคาดหวังน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1. ค่าเฉลี่ย(Mean)
2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งในภาพรวมของ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหาร ตลอดจนผลการวิจัยเป็นรายข้อ ปรากฏดังตาราง 2 – 8

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกในภาพรวมด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหาร

คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.ด้านความเป็นผู้นำ	4.29	0.26	มาก	1
2. ด้านวิชาการ	4.15	0.26	มาก	4
3.ด้านคุณธรรม	4.22	0.27	มาก	2
4.ด้านบุคลิกภาพ	4.08	0.24	มาก	5
5.ด้านความสามารถในการบริหาร	4.16	0.26	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.18	0.34	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.34)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกด้านที่มีค่าเฉลี่ยในอันดับสูงสุด คือ ด้านความเป็นผู้นำซึ่ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.26) รองลงมา ด้าน

คุณธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D.=0.27) อันดับที่สาม ด้านความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D.=0.26) อันดับสุดท้าย ด้านด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.24)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก ด้านความเป็นผู้นำ

ด้านความเป็นผู้นำ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.ความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้	4.23	0.63	มาก	5
2.มีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจและตัดสินใจได้แม่นยำ	4.36	0.50	มาก	2
3.มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.43	0.55	มาก	1
4.ไม่หุบเขาเชื่อหรือกระทำตามคำยุแหย่โดยไม่ได้สืบสวนข้อเท็จจริง	4.24	0.51	มาก	4
5.กล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่นทุกโอกาส	4.20	0.66	มาก	6
6.สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้	4.29	0.50	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.29	0.26	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกด้านความเป็นผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.26)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยในอันดับสูงสุด คือ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.55) รองลงมา มีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจและตัดสินใจได้แม่นยำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D.= 0.50) อันดับที่สาม สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.50) อันดับสุดท้าย กล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่นทุกโอกาส อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.66)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านวิชาการ

ด้านวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.19	0.58	มาก	4
2.ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา / การพัฒนาสื่อ	4.17	0.53	มาก	5
3.ความสามารถในการวิจัย นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา	4.20	0.56	มาก	3
4.ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.10	0.46	มาก	7
5.ความสามารถในการนิเทศการศึกษา	4.09	0.58	มาก	8
6.ความสามารถในการแนะแนวและการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.11	0.57	มาก	6
7.ความสามารถในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.10	0.65	มาก	7
8.ความสามารถในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.22	0.58	มาก	2
9.ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.02	0.52	มาก	9
10.ความสามารถในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น	4.26	0.56	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.15	0.26	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.26)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกที่มีค่าเฉลี่ยในอันดับสูงสุด คือ ความสามารถในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน

และสถาบันอื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.56) รองลงมา ความสามารถในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D.= 0.58) อันดับที่สาม ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.58) อันดับสุดท้าย ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.52)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านคุณธรรม

ด้านคุณธรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. มีความรัก ความห่วงใย เมตตา กรุณา ปรารถนาต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น	4.10	0.53	มาก	8
2. เป็นที่พึ่งของผู้อื่น ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	4.33	0.61	มาก	2
3. มีความยุติธรรมในความเสมอภาคของผู้ร่วมงานทุกคน	4.14	0.48	มาก	7
4. มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อคนทั่วไป	4.21	0.62	มาก	5
5. มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.23	0.55	มาก	4
6. รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท	4.24	0.54	มาก	3
7. มีความเยือกเย็นและอดทนต่อคำพูดที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร	4.21	0.46	มาก	5
8. อดทนต่อคำพูดที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร	4.16	0.54	มาก	6
9. มีความยุติธรรม /มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลางเสมอ	4.36	0.62	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.22	0.27	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.27)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกที่มีค่าเฉลี่ยในอันดับสูงสุด คือ มีความยุติธรรม /มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลางสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.62) รองลงมา เป็นที่พึ่งของผู้อื่น ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D.= 0.61) อันดับที่สาม รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาทอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.54) อันดับสุดท้าย มีความรักความห่วงใย เมตตากฎาปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน และผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D.= 0.53)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวัง ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.ท่าทางที่แสดงออก ตลอดการแต่งกายดี ปฏิบัติตน เหมาะสมกับกาลเทศะ	3.96	0.57	มาก	9
2. มีความกล้าในการตัดสินใจ กล้าคิด และกล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.16	0.54	มาก	2
3. มีความรับผิดชอบ	4.13	0.54	มาก	3
4. มีความกระตือรือร้น	4.04	0.60	มาก	7
5. รู้จักผ่อนคลายเป็นอารมณ์เครียด	4.01	0.62	มาก	8
6. มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ	4.08	0.50	มาก	5
7. มีความอดทน อดกลั้น เป็นผู้ที่มีจิตใจเข้มแข็ง	4.12	0.55	มาก	4
8. รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรม แก่ทุกฝ่าย	4.23	0.57	มาก	1
9. มีความสามารถทางด้านภาษาและการสื่อสารที่ทำให้ ผู้อื่นเข้าใจร่วมกัน	4.05	0.56	มาก	6
10.เป็นผู้มองโลกในแง่ดี	4.04	0.56	มาก	7
รวมเฉลี่ย	4.08	0.24	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.24)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ของ คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ที่มีค่าเฉลี่ยในอันดับสูงสุด คือ รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.57) รองลงมา มีความกล้าในการตัดสินใจ กล้าคิด และกล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D.= 0.54) อันดับที่สาม มีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.54) อันดับที่สุดท้ายทำทางที่แสดงออกตลอดการแต่งกายดี ปฏิบัติตน เหมาะสมกับกาลเทศะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.57)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความ คาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด พิษณุโลก ด้านความสามารถในการบริหาร

ด้านความสามารถในการบริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ก้าวหน้าทันเหตุการณ์ต่างๆ อยู่เสมอ	3.97	0.50	มาก	7
2. มีวิธีการบริหารที่สะท้อนประสิทธิภาพการทำงาน	4.11	0.63	มาก	5
3. มีความรอบรู้ในบทบาทหน้าที่อย่างดีที่สุด	4.18	0.53	มาก	4
4. มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	4.24	0.60	มาก	3
5. ความสามารถในการสร้างบรรยากาศของการทำงาน ที่ดี	4.08	0.60	มาก	6
6. มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับ ใช้ในการบริหาร	4.27	0.55	มาก	2
7. มีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน เป็น ที่ปรึกษาของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี	4.29	0.58	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.16	0.26	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกด้านความสามารถในการ บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.26)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวัง ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ที่มีค่าเฉลี่ยใน อันดับสูงสุด คือ มีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานเป็นที่ปรึกษาของเพื่อนร่วมงาน ได้เป็นอย่างดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.29$, S.D. = 0.58) รองลงมา มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความ คิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับใช้ในการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} =4.27$, S.D.=0.55) อันดับที่สาม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}=4.24$, S.D. =0.60) อันดับที่ สี่ท้าย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ก้าวหน้าทันเหตุการณ์ต่างๆ อยู่เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 39.7$, S.D. = 0.50)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกมีรายละเอียดสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผล

ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหาร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับสูงสุด ด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับ มาก อันดับที่สาม ด้านความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้าย ด้านความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับมาก

1. คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านความเป็นผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด มีความกระตือรือร้นในการทำงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมา มีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจและตัดสินใจได้แม่นยำ อยู่ในระดับมาก อันดับที่สาม สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ อยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้าย กล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่นทุกโอกาส อยู่ในระดับมาก

2. คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด ความสามารถในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบคร้วองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น อยู่ในระดับ มาก รองลงมา ความสามารถในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก อันดับที่สาม ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้าย ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น อยู่ในระดับมาก

3. คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และ

การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด มีความยุติธรรม /มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลางเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมา เป็นที่พึ่งของผู้อื่น ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก อยู่ในระดับ มาก อันดับที่สาม รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท อยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้าย มีความรัก ความห่วงใย เมตตากรุณาปราณีต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น อยู่ในระดับมาก

4. คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมแก่ ทุกฝ่ายอยู่ในระดับมาก รองลงมา มีความกล้าในการตัดสินใจ กล้าคิด และกล้าทำ มีความเชื่อมั่น ในตนเอง อยู่ในระดับมาก อันดับที่สาม มีความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้าย ทำทาง ตลอดจนการแต่งกายดี ปฏิบัติตนเหมาะสมกับกาลเทศะ อยู่ในระดับมาก

5. คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุด มีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับ ผู้ร่วมงาน เป็นที่ปรึกษาของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับ มาก รองลงมา มีการรู้จักฟัง และเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับใช้ในการบริหาร อยู่ในระดับ มาก อันดับที่สาม มี ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้าย มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ก้าวหน้าทันเหตุการณ์ต่างๆ อยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหาร

1. ความคาดหวังด้านความเป็นผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรมีความกระตือรือร้นใน การทำงาน มีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจและตัดสินใจได้แม่นยำ และสามารถควบคุมอารมณ์ของ ตนเองได้ ซึ่งไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สอดคล้องกับที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 121-126) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการเป็นผู้นำ มีหน้าที่ที่จะต้องทำให้งานในหน่วยงาน ของตนได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อความสำเร็จ ขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารต้องทำหน้าที่แนะนำ สั่งการ เสริมสร้างแรงจูงใจ และสร้างเงื่อนไข ต่างๆที่ ให้ผู้ได้บังคับบัญชา ตั้งใจทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ ซึ่งสามารถสร้างขึ้นได้โดยการเปิดใจให้กว้าง และ

แสวงหาความรู้ ข่าวสารใหม่ๆ อยู่เสมอการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์จะทำให้เป็นผู้มองเห็นทิศทางในอนาคตขององค์กรและ นำพาองค์กรไปสู่จุดหมายได้ ส่วนด้านมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยครูมีภาระและให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นอันดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนได้สังเกตเห็นแล้วว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีภารกิจซึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารงานมาก และมีวิสัยทัศน์ที่ค่อนข้างจะเลี้ยวกลางคน รวมทั้งในสถานศึกษาเกือบทุกแห่งจะมีบุคคลกรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นที่สุดที่จะให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำในคุณลักษณะด้านนี้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามผู้บริหารสถานศึกษาก็ไม่ควรละเลยในการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพราะในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้อง แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความชำนาญ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลต่อไป สอดคล้องกับที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 121 - 126) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพต้องมีความรู้ความเข้าใจทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ในด้านการบริหาร การพัฒนาการเรียนการสอน การประเมินผลการศึกษา การใช้พัฒนาบุคลากร เพราะการมีความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศของบริหารสถานศึกษาจะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

ส่วนประเด็นรายชื่อที่ พบว่า มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังสูงสุดอันดับสูงสุด อาจเนื่องมาจาก ผู้นำมองการณ์ไกล การสร้างความไว้วางใจ การสร้างทีมงานการเพิ่มอำนาจปฏิบัติ การเป็นแบบอย่างที่ดี ภาวะรับผิดชอบและความคิดสร้างสรรค์สิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่พึงมีอยู่ในตัวผู้นำเพื่อเป็นการแสดงออกถึงภาวะผู้นำ จากทัศนะของบุคคลต่าง ๆ

2. ความคาดหวังด้านวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรมีความสามารถในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น มีความสามารถในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีระ รุญเจริญ (2546 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนอก จากนั้น สมศรี สุ่มมาตย์, 2544 : 178 - 183) มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในความก้าวหน้าทางวิชาการ รู้จักการผลิต และใช้งานวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่าจุดหมายของโรงเรียนย่อมเหนือจุดหมายของตน รู้จักใช้คนให้เหมาะกับงาน มีคุณธรรม มีความเชื่อมั่น

และเชื่อในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน รู้จักวิธีที่จะขอคำปรึกษาจากผู้อื่น ห่วงใยใส่ใจสวัสดิภาพของ ผู้ร่วมงาน ส่วนด้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบการปฏิบัติงาน โดยครูผู้สอนมีทรรศนะและให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านนี้เป็นอันดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่าครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนได้รับทราบอยู่แล้วว่า การที่ บุคคลใดจะได้รับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องมีความรู้เกี่ยวกับ กฎหมาย ข้อบังคับ และ ระเบียบการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการบริหารราชการอยู่ก่อนแล้วจึงให้ความสำคัญอยู่ในระดับ สุดท้าย แต่ถึงอย่างไรผู้บริหารสถานศึกษาก็ควรตระหนักถึงภารกิจนี้ว่ามีความสำคัญที่ต้อง ขวนขวายทำความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบการปฏิบัติงานซึ่งในปัจจุบันนี้ กฎหมายข้อบังคับ และระเบียบมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งมาก ซึ่งที่กล่าวมาได้สอดคล้องกับ พ.ร.บ ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2547 : 16) ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหาร สถานศึกษาต้องควบคุมดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ นโยบาย กฎระเบียบ หน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด

ส่วนประเด็นรายชื่อที่พบว่า ความสามารถในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น มีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังสูงสุดอาจ เนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชน วางแผนในการสนับสนุนงาน วิชาการ แก่ประชาชน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง วิชาการของสถานศึกษา มี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

3. ความคาดหวังด้านคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากอาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรมีความยุติธรรมมีเหตุผล และ วางตัวเป็นกลางสม่ำเสมอ เป็นที่พึงของผู้อื่น ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักและรู้จักให้อภัย ไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท ซึ่งไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานต์ชพิชชา ฤทธิพิฤกษ์(2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ของข้าราชการ คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ส่วนประเด็นรายชื่อที่ พบว่า มีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลางสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังสูงสุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา ปราณี ต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น มีความรัก ความห่วงใยต่อผู้ร่วมงาน เป็นที่พึงของผู้อื่นได้เมื่อมีวิกฤติที่ เป็นปัญหาต้องแก้ไข ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความยุติธรรมในความเสมอภาคของ ผู้ร่วมงานทุกคน มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อคนทั่วไป

4. ความคาดหวังด้านบุคลิกภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากอาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรเป็นผู้รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มีความกล้าในการตัดสินใจ กล้าคิดและกล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และ มีความรับผิดชอบ ซึ่งไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ณัฐพงศ์

ศรีสง, 2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก

ส่วนประเด็นรายชื่อที่พบว่า รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังสูงสุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา มีความกล้าในการตัดสินใจ กล้าคิด และกล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น เป็นผู้มองโลกในแง่ดี

5. ความคาดหวังด้านความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรมีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน เป็นที่ปรึกษา ของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับใช้ในการบริหาร และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพวัน ภัทรลิขิต, 2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องวิสัยทัศน์และพฤติกรรม การบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองลำพูน การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารได้อ่านหนังสือ และวารสารต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาสถานศึกษา และสนับสนุนความคิดของคณะครูเกี่ยวกับชื่อเสียงสถานศึกษา แต่ไม่ได้ลำดับความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาไว้อย่างเป็นระบบ และไม่ได้ใช้อุปมาอุปมัยให้คณะครูเห็นว่าความผันเกี่ยวกับอนาคตของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ส่วนพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้บริหารได้มีความคิดคิดริเริ่มในการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ภายในสถานศึกษา และการติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา แต่ไม่ได้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่คณะครูถึงผลดีผลเสียที่ได้รับเมื่อคณะครูนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการสอน และการดำเนินงานสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์และพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

ส่วนประเด็นรายชื่อที่พบว่า มีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน เป็นที่ปรึกษาของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังสูงสุด อาจเนื่องมาจาก มีความรอบรู้ในบทบาทหน้าที่อย่างดีที่สุดมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับใช้ในการ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย จากการศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลกด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสามารถในการบริหารผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1. ความคาดหวังด้านความเป็นผู้นำ ประเด็นรายชื่อที่พบว่า การกล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่นทุกโอกาส มีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังต่ำสุด ผู้บริหารควรต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองให้เป็น คนการกล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่นทุกโอกาส

2. ความคาดหวังด้านวิชาการ ประเด็นรายชื่อที่พบว่า ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังต่ำสุด ผู้บริหารควรมีกระบวนการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชน วางแผนในการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง วิชาการของสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

3. ความคาดหวังด้านคุณธรรม ประเด็นรายชื่อที่ พบว่า มีความรัก ความห่วงใย เมตตา กรุณา ปราณีต่อ ผู้ร่วมงานและผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาปรับปรุงมีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา ปราณีต่อผู้ร่วมงานและผู้อื่น มีความรัก ความห่วงใยต่อผู้ร่วมงาน เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้เมื่อมีวิกฤติที่เป็นปัญหาต้องแก้ไข ถือเอาประโยชน์คนทั่วไป

4. ความคาดหวังด้านบุคลิกภาพ ประเด็นรายชื่อที่พบว่า ด้านบุคลิกภาพรู้จักผ่อนคลายอารมณ์เครียด มีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น เป็นผู้มองโลกในแง่ดี

5. ความคาดหวังด้านความสามารถในการบริหารด้านความสามารถในการบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ก้าวหน้าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอมีค่าเฉลี่ยตามความคาดหวังต่ำสุด ผู้บริหารควรศึกษาบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้บริหาร และเพิ่มความรอบรู้ในบทบาทหน้าที่อย่างดีที่สุด มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับใช้ในการ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและเป็นที่ปรึกษาของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมกรรมการบริหารทั้ง 5 ด้าน ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก ได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาและวิจัยเชิงคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการ ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก สามารถดำเนินการแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล เต๋นยุคต์. (2544). **คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัด
ตรังต้องการ**. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารัฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กนกกรานต์ คชชะ. (2550). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของ
ผู้บริหารสถานศึกษาศรีตามความคิดเห็นของครูใน สถานศึกษา จังหวัด
ฉะเชิงเทรา**. วิชานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
- จรวยพร ธรณินทร์. (2550). **แนวโน้มการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยุคใหม่.
ทิศทาง กศน. ยุคใหม่ปี 2551**. เอกสารการประชุมผู้บริหาร กศน.ทั่วประเทศ วันที่ 25
ตุลาคม 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2550). **ภาวะผู้นำในองค์กร**. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน
ดเนีย สันตยากร. (2548). **คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการ
วิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียง 3**. งานนิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2544). **กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์
เน็ท.
- ธเนศ ขำเกิด. (2545). **การประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบของเคิร์กแพทริก
วารสารวิชาการฉบับเดือนกุมภาพันธ์** กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์
- ธราธร ดันวิพงษ์ตระกูล. (2547). **ความต้องการพัฒนาของผู้บริหารในการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2**.
การค้นคว้าแบบอิสระ วิชานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). **“ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ” : ศักยภาพเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้** ใน
การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ณัฐพล ไหว้พรหม. (2549). **บุคลิกภาพที่มีต่อความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรี**. สำนักวิทยบริการและ
เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
บุญดี
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
พิมพ์ดี.
- เฟาซี วงศ์ภักดี. (2556). ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความ
คิดเห็นของครูสถานศึกษา เอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช.
คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- รุ่ง ลอยเลิศ. (2542). การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ
ศรีนครจังหวัด เชียงใหม่. เชียงใหม่ ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุ่งชัชดาพร เคหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา :
ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิรุฬห์ แสงทอง. (2544). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
วัดตะพงนอก ตามการรับรู้ ของครูโรงเรียนวัดตะพงนอก. งานนิพนธ์ปริญญาครุ
ศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลง
เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- _____. (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย พ.ศ.2551. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 41 ก, 2551.
- สมศรี สุ่มมาตย์. (2544). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตาม
แนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์.
- สุกัน เทียนทอง. (2546). การวิจัยในชั้นเรียน แบบหน้าเดียว. วารสารวิชาการฉบับเดือน
มิถุนายน 2456 กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์.

- สุมนธา สุขเอียด. (2546). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามการรับรู้ ของครู อาจารย์ในเครือข่ายโรงเรียนสองแคว อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.**
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เสกสรรค์ ไชยเอื้อ. (2546). **วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่ว่าด้วยการปฏิรูปการศึกษา ระดับ สถานศึกษา. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, สำนักงาน. (2551). **เอกสารสาระ หลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน. : คัมภีร์ กศน. กรุงเทพฯ : เอ็นเอ.รัตนะเทรตตั้ง.**
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553ก). **“การบริหารงาน ด้านวิชาการ.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://gotoknow.org/file/rattaket/24115205.pdf> (28 มีนาคม 2553).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). **แนวทางการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.**
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). **ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย สวนดุสิต.**
- อนุพงศ์ ศรีวงศ์คำ. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนแม่สะเรียง บริพัตรศึกษาเชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- อัมพวัน ภัทรลิขิต. (2547). **วิสัยทัศน์และพฤติกรรมกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองลำพูน . วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร.สมหมาย	อ๋าดอนกลอย	อาจารย์คณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. อาจารย์ ดร.นงส์ลักษณ์	ใจฉลาด	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. อาจารย์ ดร.อดุลย์	วังศรีคุณ	อาจารย์คณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4. นายนรา	เหล่าวิชา	ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน. จังหวัดพิษณุโลก
5. นายอนณ	วรจิตต์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.จังหวัดพิษณุโลก

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๓๔.๑(๘)/ว ๐๙๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายสนท ๖ (วิจิตร) (ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. ค่าโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายภัทรชัย เครือนก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๕ กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุภาวดี เฝยผก
(ดร.สุภาวดี เฝยผก)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
โทร/โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ที่ ศธ ๐๕๓๘.๑(๘)/ว ๐๙๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นายพรวิทย์ เกษมวิจิตร (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. ค่าโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายภัทรชัย เครือนก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๕ กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุภัทนี ๕ เมษายน

(ดร.สุภาวดี แหม่มคง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
โทร/โทรสาร ๐-๕๕๖๔-๑๗๑๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (๙๓๐๒)

ที่ บว. ว ๐๘๘/๒๕๕๘

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ด้วย นายภัทรชัย เครือนก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๕ กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

สุภาวดี แหม่มคง

(ดร.สุภาวดี แหม่มคง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (๑๗๐๒)

ที่ บว.ว ๐๘๘/๒๕๕๘

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ดร.สมหมาย วิชาชนนภพ

ด้วย นายภัทรชัย เครือนก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๕ กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคย้าย เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

สุภวดี ทรัพย์ทวี

(ดร.สุภวดี ทรัพย์ทวี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (๑๗๐๒)

ที่ บว. ๑๐๘๘/๒๕๕๘

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ๑๖.๑๑๓๗ *วิบูลย์*

ด้วย นายภัทรชัย เครือนก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๕ กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

สุภาวดี แสงแก้ว

(ดร.สุภาวดี แหม่มคง)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ IOC

(Index of Item Objectives Congruence)

ตารางการหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม คะแนน	ค่าเฉลี่ย (IOC)	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ตารางการหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม คะแนน	ค่าเฉลี่ย (IOC)	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังของครูศูนย์การศึกษาออกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ระดับ 5 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวังน้อยที่สุด

ที่	คุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวัง	ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวัง				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตามได้					
2	มีความเด็ดขาดเมื่อตัดสินใจและตัดสินใจได้แม่นยำ					
3	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
4	ไม่หุเบาเชื่อหรือกระทำตามคำยุแหย่โดยไม่ได้สืบสวนข้อเท็จจริง					
5	กล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน้าผู้อื่นทุกโอกาส					
6	สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้					

ที่	คุณลักษณะของผู้บริหาร ตามความคาดหวัง	ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวัง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7	ด้านวิชาการ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนากระบวนการเรียนรู้					
8	ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา /การพัฒนาสื่อ					
9	ความสามารถในการวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีการศึกษา					
10	ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้					
11	ความสามารถในการนิเทศการศึกษา					
12	ความสามารถในการแนะแนวและการ จัดระบบดูแลช่วยเหลือ					
13	ความสามารถในการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา					
14	ความสามารถในการส่งเสริมความรู้ด้าน วิชาการแก่ชุมชน					
15	ความสามารถในการประสานความ ร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น					
16	ความสามารถในการส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบัน อื่น					

ที่	คุณลักษณะของผู้บริหาร ตามความคาดหวัง	ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวัง				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
18	เป็นที่พึ่งของผู้อื่น ถือเอาประโยชน์ ส่วนรวมเป็นหลัก					
19	มีความยุติธรรมในความเสมอภาคของ ผู้ร่วมงานทุกคน					
20	มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อคนทั่วไป					
21	มีความซื่อสัตย์สุจริต					
22	รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท					
23	มีความเยือกเย็นและอดทนต่อคำพูดที่ ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร					
24	อดทนต่อคำพูดที่ขัดแย้งหรือไม่เป็นมิตร					
25	มีความยุติธรรม /มีเหตุผล และวางตัว เป็นกลางสม่ำเสมอ					
26	ด้านบุคลิกภาพ ท่าทางที่แสดงออก ตลอดจนการแต่งกายดี ปฏิบัติตนเหมาะสมกับ กาลเทศะ					
27	มีความกล้าในการตัดสินใจ กล้าคิด และ กล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความ รับผิดชอบ					
28	มีความรับผิดชอบ					
29	มีความกระตือรือร้น					
30	รู้จักผ่อนคลายเป็นอารมณ์เครียด					
31	มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ					
32	มีความอดทนอดกลั้นเป็นผู้มีจิตใจ เข้มแข็ง					

ที่	คุณลักษณะของผู้บริหาร ตามความคาดหวัง	ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารตามความคาดหวัง				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
33	รู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย					
34	มีความสามารถทางด้านภาษาและการสื่อสารที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจร่วมกัน					
35	เป็นผู้มองโลกในแง่ดี					
36	ด้านความสามารถในการบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ก้าวหน้าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ					
37	มีวิธีการบริหารที่สะท้อนประสิทธิภาพการทำงาน					
38	มีความรอบรู้ในบทบาทหน้าที่อย่างดีที่สุด					
39	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้น					
40	ความสามารถในการสร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดี					
41	มีการรู้จักฟังและเลือกเอาความคิดเห็นที่ดีของผู้อื่นมาปรับใช้ในการบริหาร					
42	มีความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน เป็นที่ปรึกษาของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี					

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อ1	135	3.00	5.00	4.2296	.63411
ข้อ2	135	3.00	5.00	4.3556	.49575
ข้อ3	135	3.00	5.00	4.4296	.55370
ข้อ4	135	3.00	5.00	4.2444	.51058
ข้อ5	135	2.00	5.00	4.2000	.65563
ข้อ6	135	3.00	5.00	4.2889	.50174
ข้อ7	135	3.00	5.00	4.1926	.57945
ข้อ8	135	3.00	5.00	4.1704	.52605
ข้อ9	135	3.00	5.00	4.2000	.55718
ข้อ10	135	3.00	5.00	4.1037	.46157
ข้อ11	135	2.00	5.00	4.0889	.57907
ข้อ12	135	3.00	5.00	4.1111	.56867
ข้อ13	135	2.00	5.00	4.0963	.64500
ข้อ14	135	3.00	5.00	4.2222	.58164
ข้อ15	135	3.00	5.00	4.0222	.52500
ข้อ16	135	3.00	5.00	4.2593	.55936
ข้อ17	135	3.00	5.00	4.0963	.53076
ข้อ18	135	3.00	5.00	4.3259	.60876
ข้อ19	135	3.00	5.00	4.1407	.47572
ข้อ20	135	2.00	5.00	4.2148	.61554
ข้อ21	135	2.00	5.00	4.2296	.54555
ข้อ22	135	3.00	5.00	4.2370	.53542
ข้อ23	135	3.00	5.00	4.2074	.45869
ข้อ24	135	3.00	5.00	4.1630	.53542
ข้อ25	135	2.00	5.00	4.3630	.61822
ข้อ26	135	3.00	5.00	3.9630	.56526
ข้อ27	135	3.00	5.00	4.1556	.54453

ข้อ28	135	3.00	5.00	4.0444	.59684
ข้อ29	135	3.00	5.00	4.1333	.54362
ข้อ30	135	3.00	5.00	4.0074	.61688
ข้อ31	135	3.00	5.00	4.0815	.50449
ข้อ32	135	3.00	5.00	4.0815	.57370
ข้อ33	135	2.00	5.00	4.1333	.63246
ข้อ34	135	3.00	5.00	4.0519	.56408
ข้อ35	135	3.00	5.00	4.0444	.55807
ข้อ36	135	3.00	5.00	3.9704	.50284
ข้อ37	135	3.00	5.00	4.1111	.63088
ข้อ38	135	3.00	5.00	4.1778	.53065
ข้อ39	135	3.00	5.00	4.2444	.60430
ข้อ40	135	3.00	5.00	4.0815	.59915
ข้อ41	135	3.00	5.00	4.2667	.54908
ข้อ42	135	3.00	5.00	4.2889	.58420
Valid N (listwise)	135				


```

COMPUTE totalB=(ข้อ7 + ข้อ8 + ข้อ9 + ข้อ10 + ข้อ11 + ข้อ12 + ข้อ13 + ข้อ14 + ข้อ15 + ข้อ16)/10.
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=totalB
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.

```

Descriptives

[DataSet1] C:\Users\ASUS\Downloads\งานหุ้มกะแนนตบ.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
totalB	135	3.00	4.90	4.1467	.26168
Valid N (listwise)	135				

Descriptives

[DataSet1] C:\Users\ASUS\Downloads\งานหุ้มกะแนนตบ.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อ17	135	3.00	5.00	4.0963	.53076
ข้อ18	135	3.00	5.00	4.3259	.60876
ข้อ19	135	3.00	5.00	4.1407	.47572
ข้อ20	135	2.00	5.00	4.2148	.61554
ข้อ21	135	2.00	5.00	4.2296	.54555
ข้อ22	135	3.00	5.00	4.2370	.53542
ข้อ23	135	3.00	5.00	4.2074	.45869
ข้อ24	135	3.00	5.00	4.1630	.53542
ข้อ25	135	2.00	5.00	4.3630	.61822
Valid N (listwise)	135				

```

COMPUTE totalC=(ข้อ17 + ข้อ18 + ข้อ19 + ข้อ20 + ข้อ21 + ข้อ22 + ข้อ23 + ข้อ24 + ข้อ25)/9.
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=totalC
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.

```

Descriptives

[DataSet1] C:\Users\ASUS\Downloads\งานหุ้มกะแนนตบ.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
totalC	135	3.11	5.00	4.2198	.26960
Valid N (listwise)	135				

Descriptives

[DataSet1] C:\Users\ASUS\Downloads\งานหน้พฤษแบบดิม.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อ26	135	3.00	5.00	3.9630	.56528
ข้อ27	135	3.00	5.00	4.1556	.54453
ข้อ28	135	3.00	5.00	4.1333	.54362
ข้อ29	135	3.00	5.00	4.0444	.59694
ข้อ30	135	3.00	5.00	4.0074	.61688
ข้อ31	135	3.00	5.00	4.0815	.50449
ข้อ32	135	3.00	5.00	4.1185	.54707
ข้อ33	135	3.00	5.00	4.2296	.57225
ข้อ34	135	3.00	5.00	4.0519	.56408
ข้อ35	135	3.00	5.00	4.0444	.55807
Valid N (listwise)	135				

```
COMPUTE totalD=(ข้อ26 + ข้อ27 + ข้อ28 + ข้อ29 + ข้อ30 + ข้อ31 + ข้อ32 + ข้อ33 + ข้อ34 + ข้อ35)/10.
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=totalD
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] C:\Users\ASUS\Downloads\งานหน้พฤษแบบดิม.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
totalD	135	3.50	4.70	4.0830	.23832
Valid N (listwise)	135				

Descriptives

[DataSet1] C:\Users\ASUS\Downloads\งานห้กลุ่มคะแนนดิบ.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อ36	135	3.00	5.00	3.9704	.50284
ข้อ37	135	3.00	5.00	4.1111	.63088
ข้อ38	135	3.00	5.00	4.1778	.53065
ข้อ39	135	3.00	5.00	4.2444	.60430
ข้อ40	135	3.00	5.00	4.0815	.59915
ข้อ41	135	3.00	5.00	4.2667	.54908
ข้อ42	135	3.00	5.00	4.2889	.58420
Valid N (listwise)	135				

```
COMPUTE totale=(ข้อ36 + ข้อ37 + ข้อ38 + ข้อ39 + ข้อ40 + ข้อ41 + ข้อ42)/7.
EXECUTE.
DESCRIPTIVES VARIABLES=totale
  /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Descriptives

[DataSet1] C:\Users\ASUS\Downloads\งานห้กลุ่มคะแนนดิบ.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
totale	135	3.57	4.86	4.1630	.25955
Valid N (listwise)	135				

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๓๘.๑(๘)/ว.๑๐๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน **ผู้อำนวยการ คตม. จังหวัด**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายภัทรชัย เครือคนก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๕ กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพิษณุโลก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการทำการค้นคว้าอิสระดังกล่าว นักศึกษาจะต้องเข้าเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง เพื่อนำมาประกอบงานวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นักศึกษาผู้นี้ได้เข้าเก็บข้อมูลในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด)

รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา ปฏิบัติราชการแทน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
โทร/โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อ1	170.7000	46.7690	.2830	.7316
ข้อ2	170.6333	47.2057	.3801	.7291
ข้อ3	170.3333	49.5402	.0000	.7451
ข้อ4	170.7667	49.9782	-.0536	.7468
ข้อ5	170.7333	50.2713	-.0909	.7503
ข้อ6	170.7333	48.7540	.1285	.7388
ข้อ7	170.9667	45.8264	.4944	.7222
ข้อ8	170.7333	47.5816	.3056	.7318
ข้อ9	170.7333	49.6506	.0072	.7426
ข้อ10	170.7667	48.8747	.0945	.7405
ข้อ11	171.0000	46.3448	.3223	.7293
ข้อ12	170.9000	46.1621	.3575	.7275
ข้อ13	170.9333	46.2023	.3707	.7270
ข้อ14	170.6333	48.9989	.0603	.7428
ข้อ15	170.8667	46.2575	.5554	.7227
ข้อ16	170.6667	46.6437	.3607	.7282
ข้อ17	170.7667	47.8402	.2829	.7329
ข้อ18	170.6333	46.7920	.2678	.7325
ข้อ19	170.7667	48.2540	.2772	.7339
ข้อ20	170.8333	46.2126	.3967	.7261
ข้อ21	170.6333	48.0333	.2487	.7342
ข้อ22	170.6667	45.9540	.4029	.7253
ข้อ23	170.6667	49.0575	.0725	.7414
ข้อ24	170.7667	47.2885	.3715	.7295
ข้อ25	170.7000	48.4931	.0955	.7421
ข้อ26	170.9333	45.0299	.5688	.7177

ข้อ27	170.8000	44.9241	.5384	.7181
ข้อ28	170.7667	48.3230	.1698	.7373
ข้อ29	170.8667	50.4644	-.1118	.7521
ข้อ30	170.8000	49.0621	.0256	.7469
ข้อ31	170.8000	44.9241	.5384	.7181
ข้อ32	170.9000	48.9897	.0569	.7432
ข้อ33	170.7333	45.6506	.4650	.7225
ข้อ34	170.9000	46.2310	.4387	.7249
ข้อ35	170.9667	47.8264	.2239	.7349
ข้อ36	170.8333	49.8678	-.0303	.7437
ข้อ37	170.8667	49.2230	.0251	.7452
ข้อ38	170.8333	50.6954	-.1459	.7511
ข้อ39	170.7333	44.4092	.6241	.7140
ข้อ40	170.8000	52.0276	-.3316	.7573
ข้อ41	170.7000	50.0793	-.0693	.7496
ข้อ42	170.5000	47.4310	.2687	.7328

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Case processing Summary

	N	%
Case Valid	30	100.0
Excluded ^a	0	.0
Total	30	100

a. Listwise deletion based on all

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.7399	30

มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.7399

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นายภัทรชัย เครือกนก
วัน เดือน ปี เกิด 15 มีนาคม 2519
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 289/1 หมู่ที่ 2 ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่ทำงาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเมืองพิษณุโลก
ปัจจุบัน ครู กศน.ตำบลดอนทอง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพิษณุโลก

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530 ประถมศึกษาโรงเรียนพัฒนาราษฎร์ตั้งตรงจิตร 12
ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2533 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนผดุงราษฎร์
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2537 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2540 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขต
พิษณุโลก ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2543 ปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2545 หลักสูตรวิชาชีพครูโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (แขนงเครื่องกล)
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2557 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก